

T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BAĞLANMA STİLLERİ İLE EVLİLİKTE İLİŞKİ
İSTİKRARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Kübra Nur UZUN

1450Y52109

İstanbul, Ağustos 2017

T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BAĞLANMA STİLLERİ İLE EVLİLİKTE İLİŞKİ
İSTİKRARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Kübra Nur UZUN

1450Y52109

Danışman: Prof. Dr. Gökhan Malkoç

İstanbul, Ağustos 2017

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iii
ÇİZELGE LİSTELERİ.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
1. BAĞLANMA STİLLERİNİN EVLİLİKTE İLİŞKİ İSTİKRARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ.....	1
1.1. Bağlanma Kuramı.....	2
1.1.1. Çocukluktaki Bağlanma Stilleri.....	5
1.1.2. Yetişkin Bağlanması.....	9
1.2. İlişki İstikrarı Ve Yatırım Modeli.....	12
1.3. Bağlanma, İlişki İstikrarı Ve Diğer Değişkenlerle Alakalı Yapılmış Çalışmalar.....	14
1.4. Araştırmanın Amacı.....	15
1.5. Araştırmanın Hipotezleri.....	15
2. YÖNTEM.....	18
2.1. Katılımcılar.....	18
2.2. Veri Toplama Araçları.....	18
2.2.1. Demografik Bilgi Formu.....	18
2.2.2. İlişki İstikrarı Ölçeği.....	18
2.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri.....	20
2.3. Veri Analizi.....	20
3.BULGULAR.....	20
4. TARTIŞMA VE SONUÇLAR.....	38
4.1. Sınırlılıklar.....	42
4.2. Sayıltılar.....	42
KAYNAKÇA.....	43
EKLER.....	47

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ONAY SAYFASI

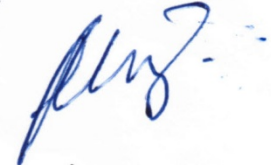
Yüksek lisans öğrencisi Kılıcı Nur Yunus in “ Başarısızlık Stilleri ve
Evli Mektep Musiki İstikrarı Arasındaki İlişki İncelenmesi ”
konulu tez çalışması jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans tezi olarak
(oybirliği çoçokluğu) ile başarılı bulunmuştur.

Adı – Soyadı

İmza

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Gözhan Malkoç

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Asude MALKOÇ

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Firdes
Melis Çiğ

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü vansıtmamaktadır.

ÖZET

Bu araştırma, evli bireylerin sahip oldukları bağlanma stilleri ile ilişki istikrarları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın örnekleminde seksen beş kadın, seksen beş erkek, toplam yüz yetmiş katılımcı bulunmaktadır. Araştırmanın verileri tüm katılımcılardan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, İlişki İstikrarı Ölçeği ve araştırmacıların hazırlamış olduğu Demografik Bilgi Formu uygulanarak elde edilmiştir. Araştırmada kayıtsız ve güvenli bağlanan bireylerin nişanlılık sürelerinin diğer iki bağlanma stiline göre kısa olduğu, bireylerin sahip oldukları çocuk sayısı arttıkça ilişkiden elde ettikleri doyumun arttığı aynı zamanda çocuk sayısının kişilerin evlilikleri dışında başka seçenekleri değerlendirmelerine negatif bir etki yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Bağlanma Stilleri, İlişki İstikrarı.

ABSTRACT

This research aims at examining attachment styles and relationship stability of married people. The sample group of this research consists of one hundred and seventy participants, eightyfive of which are woman while the other forty-five are man. The data of the research has been acquired through the Experiences In Close Relationships-Revised, Relationship Stability Form and [Demographic](#) Information Scale. The results indicate that while people who has indifferenf and secure attachment style have more shorter engagement period when it compares with other two attachment style. Also while child number of married couple increase their relationship satisfaction also increase but their evaluation of alternatives decrease while child number increase.

Key Words: Marriage, Attachment Styles, Relationship Stability .

ÇİZELGE LİSTELERİ

Çizelge 1. Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile İlişki İstikrarı Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi	21
Çizelge 2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envaterinin Alt Boyutları ile Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi.....	22
Çizelge 3 Bağlanma Stilleri ile Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi.....	23
Çizelge 4. İlişki İstikrarı ile Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi.....	24
Çizelge 5. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Doyumu Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	25
Çizelge 6. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Doyumu Boyutunun Yordanması için Yaş, Cinsiyet ve Çocuk Sayısının Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları	26
Çizelge 7. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Doyumu Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	27
Çizelge 8. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Yatırımı Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	28
Çizelge 9. İlişki İstikrarına Yaş, Cinsiyet ve Çocuk Sayısının Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları.....	29
Çizelge 10. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki İstikrarı Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	30
Çizelge 11. İlişki İstikrarı Ölçeğinin Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları	31
Çizelge 12. Seçeneklerin Niteliğine Yaş, Cinsiyet ve Çocuk Sayısının Etkisine İlişkin Regresyon Analizi.....	32
Çizelge 13. İlişki İstikrarı Ölçeğinin Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	33
Çizelge 14. İlişki Yatırımına Göre Beraberlik Süresinin Farklılık Analizi Sonuçları.....	34
Çizelge 15. İlişki Doyumuna Göre Beraberlik Süresinin Farklılık Analizi Sonuçları.....	35
Çizelge 16. Seçeneklerin Niteliğine Göre Beraberlik Süresinin Farklılık Analizi Sonuçları.....	36

TEŞEKKÜR

Bütün zorluklarımda bana güç olup, desteğini hep hissettiğim Halil İbrahim Uzun'a teşekkür ediyorum.

1. BÖLÜM

BAĞLANMA STİLLERİ İLE EVLİLİKTE İLİŞKİ İSTİKRARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yakın ilişkiler bireylerin kendilerine dair tanımlamalar yaparken başvurdukları büyük önem taşıyan yaşantılardır. Yaşamımızı ideal bir konuma taşıyan yakın ilişkiler aile, arkadaşlık ve elbette ki yaşamın her evresinde ihtiyaç duyulan romantik ilişkilerdir. Romantik ilişki diğer yakın ilişkilere nazaran farklı konumlanmaktadır. Büyükşahin'in (2006) aktardığı bir araştırmaya göre, kişilere hayatlarındaki mutluluğun kaynağı olarak ifade ettikleri romantik ilişkiden daha önemli ne olabileceğini sormuşlar. Yanıtların çoğu romantik ilişkiden daha kıymetli bir yakın ilişkinin olmadığı yönünde elde edilmiş. Yine Büyükşahin'in (2006) aktardığına göre, yapılan bir araştırmada duygusal manada yakınlık derecesini saptamak adına yöneltilen sorulara, katılımcıların hemen hemen yarısının en yakın ilişki olarak romantik ilişkilerini belirttiklerini bulmuşlar.

Gerek araştırma sonuçlarına dayanarak, gerek yaşam içindeki gözlemlerimizden yola çıkarak romantik ilişkinin bireyin hayatında önemli bir yeri olduğunu söyleyebiliriz. Ancak buna rağmen artan boşanma oranları ve evlilik öncesi ilişkilerin dikkat çekici oranda sonlanıyor olması araştırmacıları daha farklı bir çalışma alanına çekmiştir (Buğa, 2009). Araştırmacılar romantik ilişkinin sürekliliği için aşk duygusunu araştırmaktan ziyade, duygusal ilişkileri sürdürme ya da bitirme kararını belirleyen hususlar üzerine eğilmeye başlamışlardır (Le ve Agnew, 2003). Aşk duygusu elbette önemlidir, ancak tükenmesi ile evliliklerinin fiziksel olarak olmasa da yakınlık ve alınan doyum bakımından sona ermesi de kaçınılmazdır. Nitekim sağlıklı romantik bir ilişkiyi sürdürmek çeşitli faktörlere bağlı, zorlu bir görevdir. Görüyoruz ki kimi zaman, başlangıcında kişiye yaşam enerjisi verecek hayallere sahip romantik ilişkiler, yine aynı hayallerin suya düşmesi ile neticelenebiliyor. Peki, niçin ilişkinin devamlılığı ve doyumunu bazı ilişkilerde istikrar gösterirken, bazıları ayrılıkla sonuçlanmaktadır? Halat'ın (2009) aktardığına göre Locke ve Wallace gibi araştırmacılar evliliğin sürekliliğini araştırmak için romantizmden ziyade karşılıklı doyum ve ilişki istikrarına yönelmişlerdir.

Karşılıklı bağımlılık kuramından esinlenerek geliştirdiği Yatırım Modeli ile Rusbult (1983), neden bazı ilişkilerin devam ettiğini ve bazılarının ayrılıkla sonuçlandığını romantik ilişkilerde bağlanım ve istikrar kavramlarını kullanarak açıklamaya çalışmıştır. Bu çalışmanın temel amacı da, evli çiftlerin sahip oldukları bağlanma stilleri ile ilişki istikrarı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Romantik ilişkinin niteliği, ilişkide bulunan kişilerin duygu durumunu, davranışlarını, ritüellerini etkilediği kadar kişilerin sahip oldukları bağlanma tarzları da ilişkinin bireyler üzerindeki bu belirleyici rolünü belirleyen bir etkidir. Yaşamın henüz başında bebeğe bakım veren kişi ile bebek arasında vuku bulan bağlanma stiline, ekseriyetle aynı kişinin yetişkinlikte kurduğu romantik ilişkideki bağlanma stili ile paralel olduğu görünür. Bağlanma stili kişinin eşine ve ilişkisine yüklediği anlamları, iletişimini ve tepkilerini etkilemektedir (Gündoğan, 2015).

Bowlby'nin (2005), insanların diğer insanlarla bağ kurma temayülü olarak ifade ettiği ve kuramını aynı kavramla literatüre kazandırdığı "Bağlanma"nın yakın ilişkilerimizin de temelini oluşturabilecek nitelikte olduğunu vurgulamaktadır. Bağlanma kuramının, yalnızca romantik ilişkileri için değil, diğer tüm yakın ilişkilerin de nasıl başladığını, nasıl yol kat ettiğini ve de nasıl bittiğini açıklayan bir teorisinin olduğu kabul edilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Çocukluk döneminde kişi, bağlandığı nesneden temel olarak güven ve sevgi talep etmektedir. Yetişkinler için de durum çok değişmemekte, kurulan yakın ilişkilerde tıpkı çocuklukta gibi benzer ihtiyaçların karşılanıp karşılanmadığı göz önüne alınmaktadır (Fraley ve Shaver, 2000). Bugüne dek yürütülen birçok araştırma, kişilerin sahip oldukları bağlanma stillerinin güncel romantik ilişkilerini etkilediği sonucuna ulaşmıştır (Feeney, 1999; Wolters, Edwards, Benton ve Karandashev, 2012; Büyükşahin, 2006). Bu nedenle öncelikle bu çalışmada, çalışmanın temel kuramı olan Bağlanma Kuramı ele alınacaktır. Bağlanma Kuramı'nın ardından, evli çiftlerin bağlanma stillerinin ilişki istikrarını ne derece yordadığını incelenmesi amacıyla Yatırım Modeli ele alınacak ve bu kuramlarla ilgili yabancı ve yerli literatürdeki çalışmalar aktarılacaktır.

1.1.BAĞLANMA KURAMI

Bağlanma teorisi hakkında yapılan ampirik çalışmalar üzerinde büyük etkisi olan Bowlby'nin anne ve bebek bağlanması üzerine inşa ettiği kuramı, bağlanmanın yaşam boyu süregelen bir konu olduğunu vurgular (Kirkpatrick ve Davis, 1994). Bağlanma teorisi, bebek ile bakım vereni arasında kurulan, duygusal süreçler içeren bağa odaklanır. Bu bağ neticesinde bebeğin kendine ait algısı ile sosyal hayata yönelik bakış açısı gelişmeye başlar.

Bowlby'nin teorisi, evrimsel-etolojik bir bakış açısını taşıyan ve bağlanma hakkında formel bir tez öne süren ilk kuramdır. Evrimsel-etolojik yaklaşıma göre, yeni doğanın bağlanma davranışı beslenmeyi sağlayan kişi ile yakınlığı tahsis etmek ve bebeği güvenlik ve yaşam için gerekli olan biyolojik fonksiyonlara teşvik etmek için içgüdüler ve amaç yönelimli davranışsal bir sistem tarafından kontrol edilir (Bowlby, 1982). Bowlby'i (1951) tarafından hazırlanan Dünya Sağlık Örgütü raporunda, bebeğin yaşamının ilk üç yılında bakım veren kişiden yoksun kalmasının hem fiziksel hem de ruhsal hastalıklara yatkın olmasına yol açtığı ifade edilmektedir.

Son zamanlarda yapılan bağlanma araştırmalarından elde edilen bulgulara göre araştırmacılar, bebeğin bağlanma davranışındaki amacının yalnızca fiziksel yakınlık kurmak değil, güvenlik hissini yakalayabilmek olduğunu ifade etmişlerdir (Akt. Collins ve Read, 1990). Biyolojik perspektiften bir yeni doğan yaşamını sürdürebilmek için içinde bulunduğu ortamı öğrenir, bu öğretiye göre tepkilerini düzenler ve ona bağlanır. Ancak bebek ne zaman benliğinin bütünlüğünü zedeleyecek veya tehdit edecek bir yaşantı ile karşı karşıya gelse o zaman Bowlby'nin sözünü ettiği bağlanma sistemi devreye girer ve bebek bakıcısında güvenlik arar (Bowlby, 2012b).

Aynı zamanda, bakım veren kişinin bebek tarafından erişilebilirliği kısıtlandığında da bağlanma sistemi devreye girer ve ardından bakıcının bebeğe vereceği geri bildirim sayesinde yeniden şekillenir. Bu örüntünün tekrarlanarak, bebek ve bakıcının uyumlanması ya da uyumlanamaması sonucunda bebekte ya güvenlik kavramı ya da kaygı ve huzursuzluk oluşmuş olur. Eğer bebek, bakım veren kişiden tolere edemeyeceği uzunlukta ayrı kalırsa bu sefer bağlanmanın çözülecek ve bebekte kopma ile sosyal çevreden kendini çekme izlenecektir. (Sümer, 2006). Bu bilgilerin doğrultusunda bağlanma sistemini aşamalı olarak şu şekilde tanımlayabiliriz:

1. Bebek gerek fiziksel gerek duygusal ihtiyaçlarını doyuma ulaştırmak için bakım veren ile yakın bir ilişki kurup bunu sürdürmek ister.
2. Bebek içinde bulunduğu çevreyi keşfederken bakıcısının ona güvenli bir üs olmasını bekler.
3. Bebek eğer bakıcısından ayrılırsa bu durumu kaygılı ve huzursuz tepkiler göstererek protesto eder.
4. Bebek gerek benlik bütünlüğüne hasar verecek gerekse fiziksel tehdit içeren bir durumla karşı karşıya kaldığında, bakım veren kişinin o anda kendisine destek ve güven veren sağlam bir sığınak olmasını bekler (Tanış, 2014).

Bakım veren kişinin psikolojik mevcudiyeti yani bebeğin ihtiyaçlarına uyumlanabilme kabiliyeti, en az fiziksel olarak ulaşılabılır olması kadar önemlidir. Bakım veren kişinin bebeğe yönelmiş olduğu tutarsız ancak olumlu tepkilerin, fiziki anlamda bebeğin bakıcısından kısa süreli ayrılmasına eş değer bir etki doğurmaktadır. Bebek, bakıcısının tutarsız tepkilerine maruz kaldığında kısa süreli ayrılıklarda verdiği kaygılı ve huzursuz tepkileri sergilemektedir. Ancak bebeğe tutarlı olmasına rağmen, duygusal manada tepkisiz ve eş duyumdan yoksun tepkiler verildiğinde, bakıcı ve bebek arasında bağlanmanın çözülmesi ve bağlanma travmasının oluşma ihtimali göz önüne alınır (Akt. Okşak, 2004).

Bowlby'nin teorisi aynı zamanda bebeğin sosyal algısı ve kişilik gelişimi açıklayan bir modeldir. Varsayımına göre, bağlanma ilişkisinin çocuğun kişilik gelişimi üzerinde derin etkileri vardır. Bağlanma sistemi işleyiş açısından geçmiş deneyimlerin izlerini taşımaktadır. Bu izler sayesinde bebek, bakıcısının tepkiselliğini bakarak geçmişte yaşamış olduğu benzer durum sayesinde ne bekleyeceğini öğrenmektedir (Tanış, 2014). Erken bağlanmanın doğası ve kalitesi çoğunlukla bakım veren kişinin bebek açısından duygusal ulaşılabılırliğine ve de bebeğin ihtiyaçlarına cevap verebilme yeteneğine bağlıdır (Bretherton, 1992). Etkileşim devam ettikçe bebek, bakıcısının sorumlu ve ilgi veren biri mi yoksa aksi sorumsuz ve soğuk biri mi olduğuna dair inanç ve beklentilerin yer aldığı "İçsel Çalışan Modeller"i geliştirir. İçsel çalışan modellerin pozitif ya da negatif oluşu; bireyin yakın ilişkilerinde deneyimlediği güven duygusunu, etrafını ne denli güvenilir ve tutarlı algıladığını, aynı zamanda kendisini ne oranda bir başkası tarafından kıymet görmeye değer algıladığını etkilemektedir (Pietromonaco ve Barrett, 2000). Bu zihinsel temsillerin, bireylerin sahip olacağı bağlanma stilini belirlemede belirleyici faktör olduğu kabul edilir (Sarı, 2012). Etkileşim süresince bebek, kendisinin dikkate ve bakıma değer biri olup olmadığını değerlendirir. Bu içsel çalışan modeller sonraları diğer ilişkiler hakkında bireyin gerek kendini algılayarak gerek karşı tarafı algılayarak sahip olacağı beklentilerini ve düşünceleri oluşturacaktır (Akt. Collins ve Read, 1990). Bebek ile bakım veren kişi arasındaki gelişen bu bağ bebeğin kendisi ve başkaları hakkında zihinsel bir temsil oluşturmasına ve geliştirmesine yardım etmektedir. İçsel Çalışan Modeller kişiye çevresinde olup bitenleri tahmin edebilme ve anlamaya rehberlik etmektedir. İçsel Çalışan Modeller aynı zamanda, bağlanma prosesinin yaşamın ilerleyen safhalarında nasıl işlediğine dair anlayış oluşmasını sağlamaktadır (Pietromonaco ve Barrett, 2000). Bu sayede içsel çalışan modeller bebeğin etrafındaki farklılıklara uyumlanmasını sağlamış olur (Akt. Keser, 2006).

1.1.1. ÇOCUKLUKTAKİ BAĞLANMA STİLLERİ

Bebeğin bağlanma davranışını etrafındaki rastgele herhangi birine yönlendirmiş olduğunu düşünebiliriz. Ancak araştırmalar tarafından ortaya koyulan bilgi şu ki, bebek en geç 7. ayına kadar bağlanma davranışını kendisinden ayrı kalmaya itiraz ettiği kişiyi spesifik olarak seçerek geliştirir. Bağlanma nesnesinin, bebek nazarında güçlülere karşı yapıcı ve olumlu tepkiler veriyor olması, bağlanmanın o kişi ile gerçekleşmesinde önemli rol oynamaktadır. Olumlu tepkisellik ve ayrıca bu tepkinin kalitesi bağlanma nesnesinin seçiminde etkilidir (Schaffer ve Emerson, 1964). Bağlanmanın tamamen tamamlanması yaşamın ilk 3 yılında gerçekleşmektedir.

Bağlanma gerçekleştikten sonra eğer bakım veren kişi bebeğin çevresinden uzaklaşarak onun erişemeyeceği bir konuma gelirse, Bowlby'nin gözlemlerine göre bebek bir dizi duygusal değişiklikler yaşamakta ve bunlar aslında bebeğin annenin yokluğuna uyumlanması için faydalı yaşantılar olmaktadır. Bowlby'ye göre bebekler bakıcıdan ayrılmaya öngörülebilir tepkiler vermektedirler. Bebek öncelikle protesto denilen evreye girmekte, bu evrede bakıcı harici bir başkası tarafından sakinleştirilmeyi reddederek ağlamayı sürdürüp hırçınlaşmaktadır (Bowlby, 2012b). Protesto evresini, umutsuzluk evresi izlemektedir. Bu aşamada bebek bakıcının tekrar kendi ihtiyaçlarını karşılmasına dair inancını ve beklentisini yitirmeye başlamıştır. Ardından edilgen kaldığı bir evrenin sonunda bebek üçüncü ve son evre olan bakıcıdan duygusal olarak kopmayı yaşayarak bağlanmanın çözülmesine müsaade etmektedir. Protesto evresinde yaşanan kaygı, üzüntü ve takiben gelen umutsuzluk duyguları her ne kadar negatif izlenim yaratsa da bu bebeği fiziksel anlamda bakıcının dönüşünü ısrarla istemesinin ve beklemesinin yaratacağı tükenmişlikten korur. Bowlby'e göre aynı zamanda bağlanmanın kopması ile bebek normal etkinliğine geri dönerek olası bağlanma figürleri ile geliştirebileceği yakınlık için hazır konuma gelmiş olmaktadır (Hazan ve Shaver, 1997).

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi Bowlby'e (2012a) göre, bağlanmanın meydana gelmesinde rol oynayan bireysel farklılıklar literatürde içsel çalışan modeller olarak tanımlanmaktadır. Bebeklik çağında temellenen, erken çocukluk süresince gelişim gösteren içsel çalışan modellerin niteliği, bakıcının bebeğin erken dönem duygusal ihtiyaçlarına ne oranda uyumlanabildiğine ve de tutarlılığına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. (Collins ve Read, 1990). Bebek ve anne arasındaki ilişki sayesinde, bebek hem annesi hem de kendisi

hakkında bir takım zihinsel şemalar oluşturur (Bowlby, 2012a). Çocuğun sahip olduğu bu şemalar annenin bebeğe vereceği muhtemel reaksiyonlara karşı bebeğin beklentilerini barındırdığı gibi kişiler arası ulaşılması istenen amaçlara yönelik çocuğun kendi davranış yöntemlerini de şekillendirmektedir (Akt. Uluyol, 2014). Bu varsayımdan yola çıkan Ainsworth ve arkadaşları bağlanmanın niteliğini değerlendirmek adına Uganda’da, Baltimore’da ve Maryland’de laboratuvar ortamında 12-18 aylık bebekleri gözlemlemiştir. Mary Ainsworth ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Yabancı Durumu” adlı test, çocuk ve annenin duygusal bağının kalitesini ölçen standardize edilmiş testtir. Çalışma esnasında anne kısa bir süre odada bebekle vakit geçirdikten sonra bebek çok sayıda oyuncakla odada yabancı birisiyle bırakılmıştır. Anne birkaç dakika sonra tekrar odaya geri dönmüş ve çocuğun annesinin geri dönmesine gösterdiği tepkiler gözlemlenmiştir. Amaçları çocukların annelerinden ayrıldıklarında ve tekrar bir araya geldiklerinde gösterdikleri davranışsal tepkileri gözlemek ve çocuk-anne arasındaki bağlanma biçimlerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Başka bir deyişle Ainsworth ve arkadaşları bağlanma sisteminin görevi olan yakınlığı koruma, güvenlik sığınak sağlama ve güvenceli üs faaliyetlerini gözlemek istemişlerdir (Akt. Malekpour, 2007) Bunları incelerken bebeğin ayrılığa verdiği tepkilerin, bakıcısı hakkında daha önce işlemiş olduğu olumlu tepkisellik düzeyi ile alakalı olan içsel çalışan modelleri yansıttığını kabul etmişlerdir. Bebeğin kendisine yönelttiği bağlandığı kişinin ihtiyaç duyduğunda erişilebilir ve olumlu tepkisellik sergileyebileceğine güvenebilir miyim sorusuna yanıt olarak üç tür bakıcı tepkiselliği ve dolayısıyla üç tür bebek-bakıcı örüntüsü belirlenmiştir (Hazan ve Shaver, 1997). Bu test sekiz aşamadan oluşmaktadır:

Mevcut insan	Süre	Olayın kısa tanımı
1. Anne, bebek ve gözlemci	30 saniye	Gözlemci anne ve bebeği deney odasına alır ve ayrılır.
2. Anne ve bebek	3 dakika	Bebek etrafı inceler(yabancı odada değil)
3. Yabancı, anne, bebek	3 dakika	Yabancı girer. 1.dakika:yabancı sesizdir 2. dakika,yabancı anneye konuşur,3. dakika yabancı bebeğe yaklaşır,anne ayrılır.
4.Yabancı ve bebek	3 dakika veya az	ilk ayrılma episodü,yabancınnın davranışı bebekle uyumludur
5. Anne- bebek	3 dakika veya fazla	ilk tekrar birleşme, anne bebeği karşılar, rahatlatır ve oyuna oturtmaya çalışır, bye-bye diyerek ayrılır.
6. Bebek yalnız	3 dakika veya az	ikinci ayrılma episodü
7.Yabancı ve bebek	3 dakika veya az	ikinci ayrılmanın devamı, yabancı içeri girer, davranışları bebekle uyumludur.
8. Anne ve bebek	3 dakika	ikinci birleşme, anne girer, bebeği selamlar, bebeği kucağına alır, yabancı ayrılır.

Tablo 1 (Sümer, 2006)

Deney neticesinde belirlenen bağlanma stilleri şu şekildedir;

a) Güvenli Bağlanma:

Laboratuvar, bebek için yabancı bir ortamdır. Ancak güvenli bağlanma stiline sahip bebekler bu ortamda annelerini güvenli üs olarak kullanarak çevreyi keşfetmekte istekli görünmektedirler. Bağlanma davranışın bir diğer amacına hizmet eder nitelikte bir başka etki – tepki silsilesi ise anne odadan ayrılıp bir süre sonra geri döndüğünde gözlemlenmiştir (Bahadır, 2006). Güvenli bağlanan bebekler anneleri onları odada yalnız bıraktıklarında açık bir biçimde üzölmüş ve meşgul oldukları aktiviteye ara vermişlerdir. Ancak bir süre sonra anne odaya döndüğünde bir müddet anne ile kalıp sakinleştikten sonra tekrar oyunlarına geri dönerek keşfetmeye devam etmişlerdir. Güvenli bağlanan bebeklerin anneleri ile olan ilişki

laboratuvar gözleminde önce ev ortamlarında izlenmiş ve bakıcının tutarlı biçimde ulaşılabilir aynı zamanda olumlu tepkisel olarak değerlendirilmiştir (Şen, 2007).

b) Kaygılı/Kararsız Bağlanma:

Ainsworth ve arkadaşlarının çalışmasında, kaygılı/kararsız bağlanan bir bebeğin bakıcısı ev ortamında gözlemlendiğinde, bebeğin ihtiyaç ve tepkilerine karşı tutarsız tepkisellik sergilemiş, bazen de tepkisiz kalmıştır. Bu çocukların anneleri ile olan ilişkilerine incelendiğinde annelerin bazen duygusal manada çok yakın bazense tamamen ilgisiz oldukları görülmüştür. Tutarsızlık, bebeği muğlak bir duruma sürükleyerek, bakıcısına ihtiyacı olduğu anda kendisine yardım edip edemeyeceği hususunda kararsız kalmasına neden olmaktadır (Ainsworth, 1989). Buna bağlı olarak laboratuvar ortamında bebek annesinin nerede olduğu ile çok fazla ilgili olup enerjisini bağlanma sistemini korumak ve sürdürmek üzere kullandığı için, çevreyi keşfetmek adına çok az ilgi göstermiş, anneyi güvenli üs olarak kullanmada güvenli bağlanan bebeğe nazaran başarısız olmuştur. Anne odadan ayrıldıktan sonra çok yoğun stres yaşayan kaygılı/kararsız bağlanan bebek bir başkasının çabası ile sakinleştiremeyecek kadar hırçınlaşmak, annesi odaya döndükten sonra dahi fiziksel yakınlık aramasına rağmen yine de sakinleşmekte zorluk yaşamaktadır. Yaşanan kısa süreli ayrılıktan sonra bebekler anne ile temas kurmak ister ancak bu tesis edildiğinde öfkeyle yakınlığı reddederek direnç göstermektedirler. Bu bebeğin davranışları öfke ve anne ile yaşadığı füzyonu dışı vurur nitelikte seyreder (Akt. Çavuşoğlu, 2011).

c) Kaçınmacı Bağlanma:

Ainsworth ve arkadaşlarının çalışmasında, kaçınmacı bağlanma stiline sahip olduğu tespit edilen bebekler, bakıcıları ile yaşadıkları ayrılığa çok az tepki göstermişlerdir. Huzursuzlukları güvenli bağlanan ve kaygılı/kararsız bağlanan bebeklere oranla çok daha azdır. Bağlanma nesnesi odaya döndüğünde, kavuşmaya herhangi bir tepki vermeyerek bakıcı ile temastan kaçınmışlar ve oyunlarına devam etmişlerdir (Akt. Uluyol, 2014). Bakıcı ile olan ilişki ev ortamında gözlemlendiğinde, araştırmacılar bakım verenin bebeğin özellikle bedensel temas ihtiyacını istikrarlı biçimde reddettiğini görmüşlerdir. Bebeğin rahatlama ve güvenlik ihtiyacına yanıt vermeyen bakıcı Ainsworth'un dile getirdiği olumlu tepkisellikten uzakta kalıp, bebeğin ihtiyaçlarına tepkisiz kalmaktadır (Hazan ve Shaver, 1997).

Çocukluk dönemi bağlanması, Bowlby'nin bağlanma kuramı ve Ainsworth ve arkadaşlarının katkılarıyla hem spesifik olarak o döneme ait kişiler arası ilişkilerin mahiyetini hem de yetişkinlikte kurulacak olası yakın ilişkilerin niteliğini saptama da aydınlatıcı

olmaktadır. Hazan ve Shaver 1987'de Bowlby'nin liderliğini yüklendiği bağlanma sistemlerini romantik ilişkilerin doğasını anlamak üzere uyarlamışlardır. Hazan ve Shaver (1987) ortaya koydukları çalışmalarla çiftlerin sahip oldukları ilişki modelinin kişilerin çocukluk dönemindeki bakıcılarıyla olan ilişkisine benzerliklerine dikkat çekmişlerdir. Yetişkin bireyler de tıpkı çocukların bakıcılarına ihtiyaç duymalarında olduğu gibi onlarda psikolojik yahut bedensel gerginlik yaratan durumlar yaşadıklarında dinginleşmek ve önemlisi kendini yeniden güvende hissetmek adına eşlerine yakın olmayı arzulamaktadırlar. Fraley ve Shaver (2000)'a göre, kişilerin kendilerinden ve ilişkilerinden beklentileri çocukluk dönemlerinde deneyimledikleri yakın ilişkinin mahiyeti doğrultusunda şekillenmektedir. Bahsi geçen araştırmacıların ifade ettikleri gibi, yetişkin bağlanma stilleri ile çocukluk bağlanma stilleri benzerlik göstermektedir. Ancak bazı açılardan da farklılıkları söz konusudur. Çocukluk dönemi bağlanmasında, bağlanma fenomeni tamamlayıcı iken, yetişkin dönem bağlanmasında karşılıklılık esas alınmıştır. Partnerler birbirlerine bakım ve ilgi verirken aynı şekilde bu gereksinimi karşı taraftan temin ederler. Yetişkin bağlanmasında bağlanma figürü ekseriyetle cinsel bir partner yahut akran olmaktadır.

1.1.2. YETİŞKİN BAĞLANMASI

Bartholomew ve Horowitz (1991), Bowlby'nin çalışmalarını baz olarak yetişkin bağlanmasını sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmada, bireyin kendilik algısı ve başkaları algısına yer verilirken bu iki değişkenin ya olumlu ya da olumsuz olacağından söz edilmiştir. Her bireyin sahip olduğu zihinsel modeller Bowlby'ye (1982), göre bağlanma deneyimleri temelinde şekillenir. Bunlar: (a) bağlanma figürünün genel olarak korunma ve destek çağrılarına karşılık veren türden biri olarak görülüp görünmediği; (b) kişinin kendisini başkaları, özellikle de bağlanma figürü tarafından yardıma değer birisi olarak görüp görmediğidir. Zihinsel düzlemde bu iki değişken birbiri ile ilgisiz gibi görünse de, uygulama esnasında geçişik duruma geçmektedir. Netice itibariyle bireyin bağlanma fenomenini ilişkilendirdiği kişi ile benlik modeli birbirlerini destekleyici, tamamlayıcı ve doğrulayıcı biçimde gelişim gösterirler. Bu bilgiyi dikkate alan Bartholomew ve Horowitz (1991) bağlanma stillerini benlik ve başkaları modelinin belirlediğini ileri sürmüştür. Bireyin, diğerlerinin onayından ayrı bir biçimde kendini var edebilmesi, kendisinin sevilebilir biri olduğuna dair inancı ve sahip olduğu özsaygısı olumlu benlik modelini tanımlar. Benlik modelinin olumsuz olması ise düşük özsaygı ve başkalarından onay alma gereksinimi ile ilişkilidir. Olumlu başkaları modelinde ise kişi kendisi için önemli olan kişilere ulaşabilirliği ve onlara güven duymasını

pozitif tanımlar ve aynı zamanda onlardan yakın ve de destek isteme davranışlarının pozitif yönde şekillenmektedir. Başkaları modeli olumsuz olduğu takdirde kişi diğerleriyle yakın ilişkiler kurmaktan kaçınır, sosyal destek almak ve vermek hususunda kayıtsız tavırlar sergiler ayrıca ilişkilerde olumsuz beklentileri sahiptir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bu bilgiler doğrultusunda güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu olmak üzere bağlanma sınıflaması yapılmıştır.

Hazan ve Shaver yetişkin dönemindeki romantik ilişkileri anlamak için bebeklik döneminde sahip olduğu varsayılan bağlanma stiline ve dolayısıyla bağlanma davranışlarının önemli bir bilgi kaynağı olduğunu ileri sürmüşlerdir (Simpson, Rholes, Campbell, 2003). Ardından Ainsworth ve arkadaşlarının daha evvel tanımladıkları bağlanma stillerine göre yetişkinlerin romantik ilişki yaşadıkları kişilere bağlanma stillerini ölçen bir envanter geliştirmişlerdir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Yaptıkları araştırmaya göre yetişkinlerin romantik bağlanma stillerinin dağılımı ortalama bir hesapla %55 güvenli, %20 kaygılı/kararsız, %25 kaçınan olarak tespit edilmiştir. Ve bu sayıların erken dönem bağlanma stillerinin dağılımı ile benzerlik gösterdiği belirtilmiştir. Ancak bağlanma figürünün, zaman içinde bebeklikte anne veya bakıcı, yetişkinlikte karşı cinsten birisi veya eş olarak önceliği ve yeri değişmektedir (Çelik, 2011).

Bartholomew ve Horowitz, Hazan ve Shaver 'in sınıflamasını geliştirmiş ve Dörtlü Bağlanma Modeli adında yeni bir model oluşturmuşlardır. Dörtlü bağlanma modeli, benlik ve başkalarıyla ilgili modelleri olumlu ve olumsuz olarak ele almakta ve bu şekilde iki boyutun çaprazlanması ile dört boyut ortaya çıkmaktadır. Buna göre olumlu kendilik, olumsuz başkaları modeline sahip olanlar kayıtsız bağlanma tarzına, hem kendilik için hem başkaları için olumsuz modellere sahip olanlar ise korkulu bağlanma stiline sahiptir (Akt. Gündoğan, 2015).

BARTHOLOMEW ve HOROWİTZ'İN BAĞLANMA STİLLERİ ŞEMASI (Barholomew ve Horowitz, 1991)

Kendilik Modeli

	<u>Olumlu</u> Düşük	(Bağımlılık)	<u>Olumsuz</u> Yüksek
Olumlu Düşük	Güvenli Bağlanma Yakınlık kurma konusunda rahat ve özerk		Saplantılı Bağlanma İlişkilere takıntılı
Başkaları Modeli (kaçınma) Olumsuz Yüksek	Kayıtsız Bağlanma Yakınlığa karşı kayıtsız ve karşıt-bağımlı		Korkulu Bağlanma Yakınlıktan korkan ve sosyal açıdan kaçman

Tablo 2 (Sümer, 2006)

Güvenli bağlanma biçimi: Olumlu benlik ve başkaları modellerinin kombinasyonunu içermektedir. Bu doğrultuda güvenli bağlanma stiline sahip kişiler kendisini sevilebilir hissetme, olumlu benlik duygularını başkalarının güvenilir, destekleyici ve iyi niyetli olduklarına dair olumlu beklentileri ile birleştirirler. Netice itibarıyla güvenli bağlanma stiline sahip bireyler hem çevrelerindeki insanlarla kolaylıkla yakınlık kurabilir hem de özerk kalmayı başarabilirler.

Saplantılı bağlanma biçimi: Bu bağlanma stili olumsuz benlik modeli ile olumlu başkaları modelinin bir araya gelmesi sonucu oluşmaktadır. Saplantılı bağlanma, kendini değersiz hissetme veya sevilmeye değer görmeme duyguları ile başkalarına ilişkin olumlu değerlendirmeleri yansıtır. Bu nedenle saplantılı bağlanan kişiler yakın ilişkilerde kendini doğrulama ya da kanıtama eğilimi gösterirler. Bu kişiler sürekli olarak ilişkileri ile takıntılıdırlar ve ilişkilerinden pek de gerçekçi olmayan beklentilere sahiptirler. (Akt. Bahadır, 2006).

Kayıtsız bağlanma biçimi: Benlik modelinin olumlu ancak başkaları modelinin olumsuz olduğu bağlanma biçimidir. Kendilerini değerli görme eğilimindeyken, başkalarına karşı olumsuz tutum içerisindedirler. Bu kişiler özerkliğe aşırı önem verirler; başkalarına duyulan ihtiyacı ve yakın ilişkilerin önemini savunmacı bir şekilde reddederler (Bahadır, 2006).

Korkulu bağlanma biçimi: Hem kendilik hem de başkaları modeli olumsuzdur. Bu bağlanma stiline sahip bireyler güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin tam zıttı duygu ve davranış sergilerler. Değersizlik duyguları içinde birey kendini başkalarının sevgisine ve desteğine layık görmez; başkalarını da reddedici ve güvenilmez olarak değerlendirir (Bahadır, 2006).

1.2. İLİŞKİ İSTİKRARI VE YATIRIM MODELİ

Yatırım modeli, yakın ilişkilerin inşa edilmesi, devamının sağlanması ve bitirilmesini açıklamak amacıyla geliştirilen ve sosyal mübadele kavramlarını içeren Karşılıklı Bağımlılık Kuramının bir uzantısıdır. Ancak Karşılıklı Bağımlılık Kuramının kavramları olan doyum ve seçeneklerin niteliğine ek olarak Rusbult, yatırımın büyüklüğü kavramının da ilişkinin sürdürülmesinde çok önemli olduğunu vurgulamıştır (Büyükşahin, 2006). Rusbult'un (1983) geliştirmiş olduğu yatırım modeli, kişilerin ilişkilerine yönelik bağlanım düzeylerindeki salınımların, kişilerin bir ilişkide kalma veya terk etme kararlarını etkileyeceğini ileri sürmektedir. İlişkide kalma-gitme kararı, ilişkinin istikrarını belirleyen yani diğer bir deyişle ilişkide bağlanıma yol açan bir karardır.

Bağlanım kavramı bir ilişkinin devamı için, psikolojik bağlanma ve motivasyona yol açan kavramsal ve duygusal bileşenleri içerir. Yatırım modelinin öğretisine göre, kişinin ilişkisine bağlanım düzeyi şu üç değişkenin birbirleriyle olan ilişkisiyle belirlenmektedir: doyum düzeyi, seçeneklerin niteliği, yatırım miktarı. Yatırım modelinde bağlanımın üç belirleyicisi olan doyum, seçeneklerin niteliği ve yatırım bileşenlerinin her birinin belirleyicisi ise, kişinin, ilişkisinden edindiği ödüller ve ilişkinin sebep olduğu bedellere dair öznel değerlendirmesi yatmaktadır. Ödül olarak ifade edilen yaşantılar, ilişkiden kazanılan, herhangi bir sayıda algılanan pozitif sonuçları kapsamaktadır. Ödüller, mutlu anılar, paylaşılan kaynaklar ve ortak ilgiler gibi genel olarak algılanan pozitif sonuçlardır. Bedeller ise, bunlardan herhangi birisi ve/veya kaçırılan fırsatlar gibi algılanan negatif sonuçları kapsamaktadır (Halat, 2009).

Doyum düzeyi, bir ilişkide pozitif karşı negatif duyguları hissetmeyi anlatır. Doyum değişkeni, ilişkisinin kişinin en önemli ihtiyaçlarını karşılama miktarından etkilenir. Kişinin ilişkisine dair algıladığı ödüller yüksekse yüksek ihtimalle ilişkisinden de doyum almaktadır. Ayrıca, ilişkinin algılanan bedelleri düşükse, daha fazla doyum elde edilecektir. (Büyükşahin, 2006).

Ancak doyum değişkeni tek başına ilişkiye gösterilen bağlılığı yordamaya yetmemektedir. Seçeneklerin niteliği, hali hazırda bulunan ilişkiye karşı mümkün olabilecek en iyi alternatife dair bireyin sahip olduğu çekimi ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle seçeneklerin niteliği, partnerlerin gerek duygusal, gerek fiziksel ihtiyaçlarının sahip oldukları ilişkilerinin 'dışında' karşılama arzularını açıklamaktadır (Rusbult, Martz ve Agnew, 1998). Seçenekler, başka bir olası ilişki, vakti bireysel aktivitelerle değerlendirmek, arkadaş veya aile ile zaman geçirmek, ya da işle ilgilenmek olabilir. Seçeneklerin niteliği, bireyin ilişkide kalma ya da gitme kararı vermesinde kullandığı standarttır (Thibaut ve Kelley, 1959). Bu nedenle mevcut ilişkide seçeneklerin niteliği, ilişkiden elde edilen ödül ve bedellerden etkilenir (Rusbult, Martz ve Agnew, 1998).

Thibaut ve Kelley'nin (1959) Karşılıklı Bağımlılık Kuramı'na göre, ilişkiye olan yüksek bağlılık, bireyin o ilişkiyi sürdürme isteğinin yüksek ve seçeneklerin niteliğinin düşük olması ile mümkündür. Ancak birçok ilişki bu iki değişken temelinde değerlendirildiğinde sürdürülmeleri ile ilgili bazı bilgilerin eksik kalıyor olduğu tahmin edilmiştir. Çünkü eğer bir ilişkinin sürmesi için yalnızca bu iki değişken gerekli olsaydı düşük doyum düzeyi ya da çekici bir seçeneğin ortaya çıkması durumunda, birçok ilişki sıkıntıya girebilirdi. Oysa bireyler, mevcut ilişkilerinden düşük doyum alsalar bile ya da mutsuz olmalarına rağmen çekici bir seçeneğe sahip olsalar bile ilişkilerini sürdürebilmektedirler (Halat, 2009).

Yatırım Modeli'ne göre ilişkide kalıyor olmak, yatırım miktarı adı verilen üçüncü bir değişkenden etkilenmektedir. Yatırım miktarı, bir ilişkiye bağlı olan kaynakların büyüklüğünü ve önemini anlatır. Bu kaynaklar ilişki bitişi ile birlikte ortadan kalkacak ya da değerlerini yitireceklerdir (Rusbult, Martz ve Agnew, 1998). Yatırımlar, içsel ve dışsal olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İçsel yatırımlar, doğrudan ilişkiye yapılan yatırımlardır. Örneğin kişinin ilişkisi adına çaba sarf etmesi, vakit vermesi, yahut eşi ile duygusal paylaşımlarda bulunmasıdır. Dışsal yatırımlar ise ilişkiyle sonradan ilişkili hale gelen kaynaklardır. Örneğin, ortak sosyal çevre, çocuklar, paylaşılan etkinlikler, e paylaşılan maddi varlıklar gibi. İlişkileri

ilerledikçe çiftler, ilişkilerine doğrudan ya da dolaylı olarak pek çok kaynak yatırımı yaparlar ve böylelikle ilişkilerini iyileştirdiklerini ve geliştirdiklerini umarlar (Halat, 2009).

1.3.BAĞLANMA, İLİŞKİ İSTİKRARI VE DİĞER DEĞİŞKENLERLE ALAKALI YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Fricker'in (2006) aldatma davranışını bağlanma stilleri, aşk stilleri ve yatırım modeli bağlamında incelediği çalışmasında, kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri ile yatırım modeli değişkenlerinin ilişkisine bakıldığında, kaçınan bağlanma stilinin ilişkide doyum, yatırım ve bağlanımla negatif yönde ilişkisinin bulunduğu ancak seçeneklerin niteliği ile pozitif yönde ilişkisinin bulunduğu, kaygılı/kararsız bağlanma stilinin ilişkide doyum ve bağlanım ile negatif yönde ilişkili olduğu ancak yatırım ile pozitif yönde ilişkisinin bulunduğu ve alternatifler ile anlamlı bir ilişkisinin bulunmadığı gözlenmiştir. Bu çalışmada ilişki istikrarı ölçeğinin hangi boyutlarının hangi değişkenler tarafından yordandığına bakılmıştır. Sonuçlara göre kaygılı/kararsız bağlanma stilinin yordamadığı ancak kaçınan bağlanma stilinin ilişki istikrarı alt boyutlarının tümünü anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur. Buna göre, kaçınan bağlanma stili ilişkiden alınan doyumunu, ilişkiye yapılan yatırımı ve ilişkide bağlanımı negatif yönde yordadığı, tersine alternatifleri pozitif yönde yordadığı gözlenmiştir.

Büyükşahin (2006) ilişki doyumunu boyutundan güvenli ve saplantılı stile sahip olanların daha yüksek puan aldıkları, seçeneklerin niteliğini değerlendirme boyutundan korkulu ve kayıtsız bağlanma stiline sahip olanların yüksek puan aldıkları, ilişki yatırımı boyutundan saplantılı bağlanma stiline sahip olanların yüksek puan aldıklarına dair tespitlerde bulunmuştur.

Işinsu'nun 2003'te "Yakın ilişki süresi ve biçimi ile bağlanma stilleri arasındaki bağlantı" adlı çalışmasında ise, kadınların erkeklere oranla daha fazla kaçınan ve korkulu stilde bağlandıkları, erkeklerin ise daha güvenli stilde bağlandıkları, ayrıca 5 yıldan uzun süre evli olan çiftlerin ikili ilişkilerinde daha güvenli bir biçimde bağlandıkları gözlenmiştir. Evlilik doyumunu değişkenine bakıldığında ise flört eden çiftlerin, nişanlı olan çiftlerden ve 5 yıldan uzun süre evli olan çiftlerden ilişkilerinde daha doyumlu oldukları, nişanlı çiftlerin ise 5 yıldan uzun süre evli olan çiftlerden daha doyumlu oldukları ve son olarak 5 yıla kadar evli olan çiftlerin 5 yıldan uzun süre evli olanların ilişkilerinden daha fazla doyum aldıkları gözlenmiştir.

İlişki istikrarını ölçeğinin alt boyutlarından biri olan ilişki doyumu ile bağlanma stilleri üzerine yapılan çalışmaların çoğun güvenli bağlanma stili ile ilişki doyumu arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermektedir (Hazan ve Shaver, 1987; Kirkpatrick ve Davis, 1994; Feeney, 2002). Ek olarak güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin ilişkilerine yüksek düzeyde yatırım yaptıkları gözlenmiştir (Hazan ve Shaver, 1987; Collins ve Read, 1990).

Yapılan çalışmalar, kişilerin sahip oldukları bağlanma stilleri ile yaşadıkları ilişkilerin mahiyetinin birbiriyle ilintili olduğunu ortaya koymaktadır (Feeney ve Noller, 1990; Kirkpatrick ve Davis, 1994; Hazan ve Shaver, 1994; Brennan ve Shaver, 1995; Collins, 1996; Büyüksahin, 2006).

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı yetişkinlerde bağlanma stilleri ve ilişki istikrarı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda bağlanma stilleri ve ilişki istikrarı üzerinde etkili olabileceği düşünülen sosyo-demografik özelliklerin yanı sıra; eş ile birliktelik süresi, evlilik şekli, kaç evlilik yapıldığı gibi çeşitli değişkenler de değerlendirilmiştir.

1.5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

1. Yetişkinlerde bağlanma stilleri ve ilişki istikrarı arasında bir ilişki var mıdır?
2. Yetişkinlerde cinsiyete göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Yetişkinlerde medeni duruma göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Yetişkinlerde öğrenim durumuna göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Yetişkinlerde sahip olunan çocuk sayısına göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Yetişkinlerde evde birlikte yaşadığı kişilere göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Yetişkinlerde eşleriyle beraberlik sürelerine göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
8. Yetişkinlerde yapmış oldukları evlilik sayılarına göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
9. Yetişkinlerde cinsiyete göre ilişki istikrarı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

10. Yetişkinlerde medeni duruma göre ilişki istikrarı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
11. Yetişkinlerde ğrenim durumuna göre ilişki istikrarı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
12. Yetişkinlerde sahip olunan ocuk sayısına göre ilişki istikrarı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
13. Yetişkinlerde evde birlikte yařadđđ kişilere göre ilişki istikrarı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
14. Yetişkinlerde eşleriyle beraberlik sürelerine göre ilişki istikrarı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
15. Yetişkinlerde yapmış oldukları evlilik sayılarına göre ilişki istikrarı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
16. Yetişkinlerde cinsiyete göre ilişki doyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
17. Yetişkinlerde medeni duruma göre ilişki doyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
18. Yetişkinlerde ğrenim durumuna göre ilişki doyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
19. Yetişkinlerde sahip olunan ocuk sayısına göre ilişki doyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
20. Yetişkinlerde evde birlikte yařadđđ kişilere göre ilişki doyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
21. Yetişkinlerde eşleriyle beraberlik sürelerine göre ilişki doyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
22. Yetişkinlerde yapmış oldukları evlilik sayılarına göre ilişki doyumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?
23. Yetişkinlerde cinsiyete göre seçeneklerin niteliğinin değerlendirilmesi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
24. Yetişkinlerde medeni duruma göre seçeneklerin niteliğinin değerlendirilmesi arasında anlamlı bir fark var mıdır?

25. Yetişkinlerde öğrenim durumuna göre seçeneklerin niteliğinin değeriendirilmesi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
26. Yetişkinlerde sahip olunan çocuk sayısına göre seçeneklerin niteliğinin değeriendirilmesi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
27. Yetişkinlerde evde birlikte yaşadığı kişilere göre seçeneklerin niteliğinin değeriendirilmesi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
28. Yetişkinlerde eşleriyle beraberlik sürelerine göre seçeneklerin niteliğinin değeriendirilmesi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
29. Yetişkinlerde yapmış oldukları evlilik sayılarına göre seçeneklerin niteliğinin değeriendirilmesi arasında anlamlı bir fark var mıdır?
30. Yetişkinlerde cinsiyete göre ilişki yatırımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
31. Yetişkinlerde medeni duruma göre ilişki yatırımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
32. Yetişkinlerde öğrenim durumuna göre ilişki yatırımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
33. Yetişkinlerde sahip olunan çocuk sayısına göre ilişki yatırımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
34. Yetişkinlerde evde birlikte yaşadığı kişilere göre ilişki yatırımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
35. Yetişkinlerde eşleriyle beraberlik sürelerine göre ilişki yatırımı ilişki yatırımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?
36. Yetişkinlerde yapmış oldukları evlilik sayılarına göre ilişki yatırımı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın hipotezlerini sınamak adına başvurduğu yöntem ve kullanılan araçlar hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. KATILIMCILAR

Örnekleme İstanbul ve Ankara ilinde yaşayan kolayda örnekleme yöntemi ile tespit edilen 170 yetişkinden oluşmaktadır. Kolayda örnekleme yapılmasının maksadı, kolayca erişilebilir kişilerin seçilmesiyle örneklemin oluşturulmasıdır. Seçilen örneklemin evreni temsil etmesi gerektiği dikkate alınarak mümkün olduğunca değişik sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik düzeydeki şahıslarla çalışılmıştır. Araştırmaya bu çalışmaya kendi rızasıyla katılmayı kabul eden, araştırmacının ulaşabildiği herkes dâhil edilmiştir. Katılımcılardan kimlik bilgileri istenmemiştir. Araştırmanın yapılma maksadı ve ilerleyen zamanlarda diğer bilimsel çalışmalarda kullanılabileceği bilgisi paylaşılmıştır. Verilen ölçekleri doldurmanın ne kadar süre alacağı araştırmacı tarafından sözlü olarak bildirilmiştir. Kişilere sırasıyla demografik bilgi formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve İlişki İstikrarı Ölçeği doldurulmak üzere elden teslim edilmiştir. Ölçekler öz-bildirim türünde olduğundan katılımcıların tek başına doldurmaları istenmiştir.

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplamak amacıyla, Demografik Bilgi Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve İlişki İstikrarı Ölçeği kullanılmıştır.

2.2.1. Demografik Bilgi Formu

Bu formda katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi gibi demografik bilgilerini edinmeye yönelik soruları yanıtlamaları istenmiştir. Bu sorulara ek olarak katılımcılara ilişki istikrarı ve bağlanma stilleri ile ilişkili olduğu düşünülen, kaç çocuk sahibi oldukları, evde kimlerle yaşadıkları, evlilik şekilleri ve yapmış oldukları evlilik sayıları hakkında da sorular yöneltilmiştir.

2.2.2. İlişki İstikrarı Ölçeği

İlişki İstikrarı Ölçeği, 1998 yılında Rusbult, Martz ve Agnew tarafından romantik ilişkilerin seyrini saptamak adına geliştirilmiştir. Bireylerin ilişkiye yaptıkları yatırımı, başka

bir partnerle olmanın avantaj ve dezavantajlarını, ilişkiden sağladıkları doyumunu ve de bağlanımı ölçmeyi amaçlamışlardır.

Ölçek *ilişki doyumunu, ilişki yatırımı ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme* olmak üzere üç alt ölçekten oluşmaktadır (Rusbult, 2003). Alt ölçeklerinin her biri 10 maddeden oluşmakta ve ölçekte toplam 30 madde yer almaktadır. Alt ölçeklerin ilk beş maddesi dört dereceli (1= tamamen yanlış, 2= oldukça yanlış, 3= oldukça doğru, 4= tamamıyla doğru) likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Alt ölçeklerin diğer maddeleri ise 1 (tamamen yanlış) ile 9 (tamamıyla doğru) arasında değer alan likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçeklerden alınan puanların artışı, ölçeğin değerlendirdiği boyutun arttığını göstermektedir.

İlişki İstikrarı ölçeğinin, geçerlik ve güvenilirliğini saptamak amacıyla birbirini izleyen üç farklı çalışma gerçekleştirilmiştir (Akt. Buğa, 2009). Varimaks eksen döndürme yöntemi kullanılarak yapılan faktör analizi sonucunda, özgün ölçeğin *ilişki doyumunu, ilişki yatırımı, seçeneklerin niteliğini değerlendirme* olmak üzere üç alt ölçekten oluştuğu gözlenmiştir.

Üç alt ölçek için, üç farklı çalışmada elde edilen Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının ise, ilişki doyumunu için .92 ile .95, ilişki yatırımı için .82 ile .84, .ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme için 82 ile .88 arasında değiştiği aktarılmıştır. Ayrıca her bir alt ölçeğin, iki yarım güvenilirlik katsayıları hesaplanmış ve bunlar da sırasıyla .84, .71 ve .78 olarak bulunmuştur (Akt. Halat, 2009).

Büyükşahin, Hasta ve Hovardaoğlu (2005) romantik ilişkide olan duygusal 325 kişi ile gerçekleştirdiği çalışma ile ölçeğin Türkiye geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmışlardır. Ölçeğin sahip olduğu yapı geçerliğini incelemek için varimaks eksen döndürme kullanılmıştır; ardından faktör analizi yapılmıştır. Analizin neticesinde, Büyükşahin, Hasta ve Hovardaoğlu (2005) ölçekte, orijinal çalışmadaki ile tutarlılık gösteren üç faktörlü bir yapının olduğunu bulmuşlardır. Bu faktörler *ilişki doyumunu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı* alt ölçekleri olarak adlandırılmıştır.

Ölçeğin ölçüt geçerliğini sınamak amacıyla ise, İİÖ alt ölçekleri ile Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Formu (LAS) alt ölçekleri arasındaki ilişkilere bakılmış, bu değerlerin -.48 ile .67 arasında değiştiği gözlenmiştir. Bu değerler beklenen yönde ve

anamlı bulunmuştur. Bu ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır (Büyükşahin, Hasta ve Hovardaoğlu; 2005).

2.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri - II

Brennan ve arkadaşları tarafından geliştirilen YİYE, bağlanmada temel iki boyut olan yakın ilişkilerde yaşanan kaygı ve başkalarından kaçınmayı ölçmeyi amaçlamaktadır (Akt. Işınsoy, 2003). Sonraları Brennan, Clark ve Shaver yeni bir analizle on sekiz kaygı ve on sekiz kaçınma maddesini seçmişlerdir (Akt. Gündoğan, 2015). Bu çalışmanın neticesinde, YİYE 'ye göre daha yüksek ölçüm duyarlılığına sahip olan YİYE-II'yi geliştirmişlerdir YİYE-II'nin, Türkiye geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını Selçuk ve arkadaşları (2005) yapmıştır.

Brennan ve arkadaşları dört bağlanma stiline iki boyut üzerinde yapılan küme analizi yöntemi ile oluşturulmasını önermişlerdir. Bu analizde her iki boyuttan da düşük puan alanlar güvenli, her iki boyuttan da yüksek puan alanlar korkulu, kaygı boyutundan yüksek kaçınma boyutundan düşük puan alanlar saplantılı ve kaygı boyutundan düşük kaçınma boyutundan yüksek puan alanlar kayıtsız bağlanma stili içinde sınıflandırılmaktadır (Taycan ve Kuruoğlu, 2014).

Mevcut her alt boyutta 18 madde yer almakta, ölçek toplamda da 36 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar ölçekteki her bir maddeyi 7'li likert tipi ölçek üzerinden (1= hiç katılmıyorum, 7=kesinlikle katılıyorum) değerlendirmektedir. Ölçekte bazı maddeler ters kodlanmaktadır. Sonuçta iki farklı toplam puan elde edilmektedir. İki alt boyuttan da alınan puanlar 18 ile 126 arasında değişmektedir. İncelemeler sonucunda iki boyutlu faktör yapısının korunduğu gözlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlık değeri, kaçınma için cronbach alfa katsayısı .90; kaygı için cronbach alfa katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin, yüksek test-tekrar test güvenirliliği kaçınma için .81, kaygı için .82 olarak belirtilmektedir (Sümer, 2006).

2.3. VERİ ANALİZİ

Uygulama sırasında, araştırma ölçeklerinin tamamı katılımcılar ile yüz yüze, bireysel olarak uygulanmıştır. Tüm ölçekler katılımcılara peş peşe uygulanmıştır. Araştırma ölçeklerinden elde edilen verilerin analizi SPSS 24 istatistik programı ile yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen verilere uygulanan istatistik analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Bulguların sunumu sırasında öncelikle yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin iki alt boyutu olan kaygı ve kaçınmanın ilişki istikrarı ölçeğinin alt

boyutları arasındaki ilişkiye ait korelasyon analizine, yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin alt boyutlarının küme analizine tabi tutularak elde edilen dört adet bağlanma stili ile demografik değişkenlerin arasındaki ilişkiye ait pearson korelasyon analizine, sonra ilişki istikrarı ölçeğinin alt ölçekleri ile demografik değişkenlerin aynı yöntemle ilişkisinin incelenmesine, ardından evli çiftlerin ilişki bağlanımlarını (ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve yatırım miktarı) yordayan değişkenleri belirleyebilmek amacıyla yapılan aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına, son olarak da bağımsız örneklem grupları için T-Testi ve Anova analizi sonuçlarına yer verilecektir.

3.1. Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile İlişki İstikrarı Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi

Çizelge 1.

		1	2	3	4	5
1	Kaygı	1				
2	Kaçınma	-,33**	1			
3	İlişki Doymu	,25**	,18*	1		
4	Seçeneklerin Niteliği Değerlendirme	-,15	-,01	-,47**	1	
5	İlişki Yatırımı	,25**	-,07	,44**	-,35**	1

** p<0.01 * p<0.05

Tabloda yer alan korelasyon analizine göre kişilerin kaygı ile ilişki doyumu arasında orta düzey pozitif ($r=0,380$ $p<0,01$), kaygı ile ilişki yatırımı arasında düşük düzeyde pozitif ($r=0,179$ $p<0,05$) ve kaçınma ile ilişki doyumu arasında düşük düzeyde pozitif ($r=0,183$ $p<0,05$) yönlü anlamlı ilişki vardır.

3.2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi

Çizelge 2.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Kaygı	1												
2	Kaçınma	-,33**	1											
3	Cinsiyet	-,01	-,04	1										
4	Yaş	,001	-,10	,126	1									
5	Öğrenim	-,17*	,02	,215**	-,02	1								
6	Çocuk Sayısı	,014	,02	-,05	,57**	-,42**	1							
7	Kiminle Yaşadığı	-,05	-,07	,052	-,27**	,09	-,17*	1						
8	Arkadaşlık Süresi	,002	-,01	-,01	,19	-,24	,38**	-,28*	1					
9	Flört Süresi	-,006	-,05	,000	,05	-,13	,08	-,14	,76**	1				
10	Nişanlılık Süresi	,029	-,095	,020	,073	-,117	,215*	-,080	-,051	,086	1			
11	Evlilik Süresi	,094	-,072	,006	,730**	-,365**	,768**	-,083	,286*	,156	,200*	1		
12	Evlilik Şekli	-,161*	,134	,030	-,429**	,348**	-,592**	,027	-,307*	-,077	-,078	-,593**	1	
13	İlk Evliliği	,015	,061	,048	,083	-,035	,161*	-,095	,184	,113	-,017	,023	-,108	1

** p<0.01 * p<0.05

Tablodaki korelasyon analizine göre kişilerin kaygıları ile öğrenim durumları arasında düşük düzeyde negatif ($r=-0,176$ $p<0,05$) ve kişilerin kaygıları ile evlilik şekli arasında düşük düzeyde negatif ($r=-0,161$ $p<0,05$) yönlü anlamlı ilişki vardır.

Çizelge 3.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Korkulu	1														
2	Kayıtsız	,020	1													
3	Saplantılı	,828**	-,122	1												
4	Güvenli	-,610**	,634**	-,363**	1											
5	Evlilik Süresi	,108	,033	,032	-,069	1										
6	Yaş	-,042	-,007	-,099	-,009	,717**	1									
7	Arkadaşlık Süresi	,065	,017	,086	-,005	,303*	,375**	1								
8	Flört Süresi	-,023	-,142	-,042	-,101	,145	,144	,363**	1							
9	Nişanlılık Süresi	,116	-,223*	,136	-,201*	,239*	,216*	,115	,226	1						
10	Cinsiyet	,041	-,096	,031	-,108	,023	,194*	-,006	,001	,048	1					
11	Öğrenim Durumu	-,067	-,146	-,050	-,087	-,279**	-,228**	-,163	-,037	-,097	,215**	1				
12	Çocuk Sayısı	,060	-,004	,025	-,036	,753**	,634**	,337**	-,001	,187*	-,048	-,416**	1			
13	Kiminle Yaşadığı	-,038	-,155	-,024	-,123	-,135	-,206*	-,362**	-,193	-,211*	,018	,015	-,240**	1		
14	Evlenme Şekli	-,074	-,054	-,004	,037	-,536**	-,558**	-,192	,083	-,043	,030	,348**	-,592**	,015	1	
15	İlk Evlilik	-,021	,096	-,010	,085	,025	,038	,220	,060	,023	,048	-,035	,161*	-,112	-,108	1

** . p<0.01 level (2-tailed). * . p<0.05 level (2-tailed).

Bağlanma stilleri ile demografik değişkenler arasındaki ilişkinin gösterildiği korelasyon tablosuna göre sadece kayıtsızlık ($r=-,223$ $p<0,05$) ve güvenli ($r=-,201$ $p<0,05$) boyutu ile nişanlılık süresi arasında anlamlı negatif yönlü ilişki vardır. Diğer boyutlar ve demografik değişkenler arasında anlamlı ilişki belirlenmemiştir ($p>0,05$).

3.3. İlişki İstikrarı ile Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi

Çizelge 4.

		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	İlişki Doyumu	1													
2	Seçenekleri Değerlendirme	-,472**	1												
3	İlişki Yatırımı	,436**	-,355**	1											
4	Cinsiyet	,003	,124	-,061	1										
5	Yaş	-,061	-,116	-,008	,126	1									
6	Öğrenim Durumu	-,082	,115	,076	,215**	-,021	1								
7	Çocuk Sayısı	,155*	-,210**	,040	-,048	,569**	-,416**	1							
8	Kiminle Yaşadığı	-,091	,004	,046	,052	-,266**	,094	-,169*	1						
9	Arkadaşlık Süresi	,031	-,030	,088	-,013	,193	-,238	,381**	-,279*	1					
10	Flört Süresi	,067	,080	,110	,000	,049	-,126	,084	-,137	,762**	1				
11	Nişanlılık Süresi	,212*	-,119	,260**	,020	,073	-,117	,215*	-,080	-,051	,086	1			
12	Evlilik Süresi	,102	-,119	,073	,006	,730**	-,365**	,768**	-,083	,286*	,156	,200*	1		
13	Evlilik Şekli	-,139	,131	,013	,030	-,429**	,348**	-,592**	,027	-,307*	-,077	-,078	-,593**	1	
14	İlk Evliliği	-,001	,052	-,042	,048	,083	-,035	,161*	-,095	,184	,113	-,017	,023	-,108	1

** p<0.01 * p<0.05

Tabloda yer alan korelasyon analizine göre ilişki doyumu ile kişilerin çocuk sayıları arasında düşük düzeyde pozitif ($r=0,155$ $p<0,05$), ilişki doyumu ile kişilerin nişanlılık süreleri arasında düşük düzeyde pozitif ($r=0,212$ $p<0,05$), seçeneklerin niteliğini değerlendirme ile kişilerin çocuk sayıları arasında düşük düzeyde negatif ($r=-0,210$ $p<0,01$) ve ilişki yatırımı ile kişilerin nişanlılık süresi arasında düşük düzeyde pozitif ($r=0,260$ $p<0,01$) yönlü anlamlı ilişki vardır.

3.4. İlişki Doyumu'ndan Alınan Puanların Yordanması

İlişki doyumunu yordayan değişkenleri belirleyebilmek amacıyla evli çiftlerin ilişki yatırımı puanlarına asamalı çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları **Çizelge 5.**, **Çizelge 6.** ve **Çizelge 7.**'da gösterilmiştir.

Çizelge 5. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Doyumu Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Model		B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı (s.d.)	F
1.blok	Güvenli	-,600	-,396	,157	,151	1,15422 (1-166)	30,804
2.blok	Güvenli	-,035	-,023	,386	,378	,98794 (2-165)	51,814
	Korkulu	1,142	,607				
3.blok	Güvenli	,029	,019	,386	,375	,99050 (3-164)	34,413
	Korkulu	1,192	,633				
	Kayıtsız	-,113	-,041				
4.blok	Güvenli	1,160	,766	,404	,390	,97871 (4-163)	27,679
	Korkulu	3,127	1,661				
	Kayıtsız	-1,658	-,601				
	Saplantılı	-1,678	-,677				

Tabloda görüldüğü gibi ilişki doyumunu yordayan değişkenleri saptamak amacıyla denkleme önce dörtlü bağlama stillerinden güvenli değişkeni alınmıştır. Güvenli değişkeninin açıkladığı toplam varyans %15,1'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=30,804; s.d.=1-166; p<0,05). Daha sonra ikinci blokta korkulu değişkeni eklendiğinde açıklanan toplam varyans %37,8'e yükselmiştir ve bu anlamlı bir değerdir (F=51,814; s.d.=2-165; p<0,05). Üçüncü blokta güvenli ve korkulu değişkene kayıtsızlık değişkeni eklenmiştir. Bu üç değişkenin açıkladığı toplam varyans %37,5'tir ve bu anlamlı bir değerdir (F=34,413; s.d.=3-164; p<0,05). Son blokta saplantı değişkeni de eklendikten sonra açıklanan toplam varyans %39 olmuştur ve bu anlamlı bir değerdir (F=27,679; s.d.=4-163; p<0,05).

Çizelge 6. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Doymu Boyutunun Yordanması için Yaş, Cinsiyet ve Çocuk Sayısının Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	T	Sig.
	β	St. Hata	β		
(sabit)	5,558	,451		12,322	,000
Cinsiyet	,075	,208	,030	,362	,718
Yaş	-,030	,012	-,245	-2,470	,015
Çocuk Sayısı	,256	,087	,290	2,943	,004

Bağımlı değişken: ilişki doymu

R=0,248

R²=0,062

ΔR^2 = ,042

F=3,200

Sig=0,025

Cinsiyet, yaş ve çocuk sayısı birlikte, kişilerin ilişki istikrarının ilişki doymu boyutunun %6'sını (F=3,200 p<0,05) açıklamaktadır. Çalışmanın bağımlı değişkeni olan ilişki doymuna yaş ve çocuk sayısının anlamlı bir etkisinin olmasına rağmen cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Modele göre yaşın artması kişilerin ilişki doymalarını azaltırken, çocuk sayısının artması kişilerin ilişki doymalarını artırmaktadır.

Çizelge 7. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Doyumu Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

		B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı (s.d.)	F
1.blok	Güvenli	-,870	-,537	,409	,364	1,03110 (3-39)	9,005
	Kayıtsız	,566	,156				
	Saplantılı	,846	,369				
2.blok	Güvenli	-,816	-,504	,547	,456	,95347 (7-35)	6,029
	Kayıtsız	,713	,197				
	Saplantılı	,757	,330				
	Arkadaşlık süresi	,335	,283				
	Flört süresi	-,075	-,073				
	Nişanlılık süresi	,418	,372				
	Evlilik süresi	-,304	-,206				
3.blok	Güvenli	-,885	-,546	,577	,445	,96317 (10-32)	4,385
	Kayıtsız	,652	,180				
	Saplantılı	,803	,350				
	Arkadaşlık süresi	,360	,305				
	Flört süresi	-,086	-,084				
	Nişanlılık süresi	,389	,346				
	Evlilik süresi	-,574	-,389				
	Cinsiyet	-,036	-,014				
	Çocuk sayısı	,286	,240				
	Evlilik şekli	-,088	-,040				

Tabloda görüldüğü gibi ilişki doyumunu yordayan değişkenleri saptamak amacıyla denkleme önce dörtlü bağlama stilleri alınmıştır. Güvenli, kayıtsız, saplantılı değişkeninin açıkladığı toplam varyans %36,4'dür ve bu anlamlı bir değerdir (F=9,005; s.d.=3-39; p<0,05). Daha sonra ikinci blokta beraberlik süreleri eklendiğinde açıklanan toplam varyans %45,6'dır ve bu anlamlı bir değerdir (F=6,029; s.d.=7-35; p<0,05). Üçüncü blokta cinsiyet, çocuk sayısı ve evlilik değişkeni eklenmiştir. Bu üç değişkenin açıkladığı toplam varyans %44,5'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=4,385; s.d.=10-32; p<0,05).

3.5. İlişki Yatırımı'ndan Alınan Puanların Yordanması

İlişkiye yapılan yatırımı yordayan değişkenleri belirleyebilmek amacıyla evli çiftlerin ilişki yatırımı puanlarına aşamalı çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları **Çizelge 8.**, **Çizelge 9.**, **Çizelge 10.**'da gösterilmiştir.

Çizelge 8. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki Yatırımı Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

	Model	B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı (s.d.)	F
1.blok	Güvenli	-,383	-,309	,095	,090	,97528 (1-166)	17,615
2.blok	Güvenli	-,134	-,108	,163	,153	,94071 (2-165)	16,217
	Korkulu	,507	,329				
3.blok	Güvenli	-,149	-,120	,163	,148	,94353 (3-164)	10,750
	Korkulu	,495	,322				
	Kayıtsız	,026	,012				
4.blok	Güvenli	,824	,665	,184	,164	,93500 (4-163)	9,216
	Korkulu	2,158	1,402				
	Kayıtsız	-1,303	-,594				
	Saplantılı	-1,441	-,712				

Tabloda görüldüğü gibi ilişki yatırımı yordayan değişkenleri saptamak amacıyla denkleme önce dörtlü bağlama stillerinden güvenli değişkeni alınmıştır. Güvenli değişkeninin açıkladığı toplam varyans %9'dur ve bu anlamlı bir değerdir (F=17,615; s.d.=1-166; p<0,05). Daha sonra ikinci blokta korkulu değişkeni eklendiğinde açıklanan toplam varyans %15,3'e yükselmiştir ve bu anlamlı bir değerdir (F=16,217; s.d.=2-165; p<0,05). Üçüncü blokta güvenli ve korkulu değişkene kayıtsızlık değişkeni eklenmiştir. Bu üç değişkenin açıkladığı toplam varyans %14,8'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=10,750; s.d.=3-164; p<0,05). Son blokta saplantı değişkeni de eklendikten sonra açıklanan toplam varyans %16,4 olmuştur ve bu anlamlı bir değerdir (F=9,216; s.d.=4-163; p<0,05).

Çizelge 9. İlişki İstikrarına Yaş, Cinsiyet ve Çocuk Sayısının Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	β	St. Hata	β		
(Sabit)	4,344	,208		20,902	,000
Cinsiyet	,068	,095	,059	,714	,477
Yaş	-,010	,005	-,187	-1,857	,065
Çocuk Sayısı	,015	,040	,038	,377	,707

Bağımlı değişken: İlişki İstikrarı

R=0,17 R²=0,029 Δ R²=,009 F=1,456 Sig=0,229

Regresyon analizinde belirlilik katsayısı yaklaşık 0,03 olarak hesaplanmasına rağmen F istatistiği anlamlı bulunmamıştır. Bu nedenle hesaplanan katsayılar yorumlanmamıştır.

Çizelge 10. İlişki İstikrarı Ölçeğinin İlişki İstikrarı Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

		B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı (s.d.)	F
1.blok	Güvenli	-,441	-,361	,213	,152	,89569 (3-39)	3,512
	Kayıtsız	,151	,055				
	Saplantılı	,445	,258				
2.blok	Güvenli	-,442	-,363	,424	,308	,80893 (7-35)	3,676
	Kayıtsız	,159	,058				
	Saplantılı	,370	,214				
	Arkadaşlık süresi	,498	,560				
	Flört süresi	-,163	-,210				
	Nişanlılık süresi	,194	,229				
	Evlilik süresi	-,210	-,190				
3.blok	Güvenli	-,456	-,374	,463	,295	,81691 (10-32)	2,755
	Kayıtsız	,101	,037				
	Saplantılı	,420	,243				
	Arkadaşlık süresi	,523	,588				
	Flört süresi	-,177	-,227				
	Nişanlılık süresi	,172	,204				
	Evlilik süresi	-,371	-,335				
	Cinsiyet	-,080	-,042				
	Çocuk sayısı	,235	,262				
	Evlilik şekli	,316	,191				

Tabloda görüldüğü gibi ilişki yatırımını yordayan değişkenleri saptamak amacıyla denkleme önce dörtlü bağlama stilleri alınmıştır. Güvenli, kayıtsız, saplantılı değişkeninin açıkladığı toplam varyans %15,21'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=3,512; s.d.=3-39; p<0,05). Daha sonra ikinci blokta beraberlik süreleri eklendiğinde açıklanan toplam varyans %30,8'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=3,676; s.d.=7-35; p<0,05). Üçüncü blokta cinsiyet, çocuk sayısı ve evlilik değişkeni eklenmiştir. Bu üç değişkenin açıkladığı toplam varyans %29,5'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=2,755; s.d.=10-32; p<0,05).

3.6. Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme'den Alınan Puanların Yordanması

İlişkiye yapılan yatırımı yordayan değişkenleri belirleyebilmek amacıyla evli çiftlerin ilişki yatırımı puanlarına aşamalı çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları **Çizelge 11.**, **Çizelge 12.**, **Çizelge 13.**'de gösterilmiştir.

Çizelge 11. İlişki İstikrarı Ölçeğinin Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

		B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı (s.d.)	F
1.blok	Güvenli	,434	,270	,073	,067	1,27890 (1-166)	13,041
2.blok	Güvenli	,155	,096	,121	,110	1,24924 (2-165)	11,322
	Korkulu	-,556	-,279				
3.blok	Güvenli	,243	,151	,122	,106	1,25234 (3-164)	7,572
	Korkulu	-,487	-,245				
	Kayıtsız	-,154	-,053				
4.blok	Güvenli	-1,073	-,668	,144	,123	1,24036 (4-163)	6,835
	Korkulu	-2,739	-1,375				
	Kayıtsız	1,650	,571				
	Saplantılı	1,952	,746				

Tabloda görüldüğü gibi seçeneklerin niteliğini değerlendirmeyi yordayan değişkenleri saptamak amacıyla denkleme önce dörtlü bağlama stillerinden güvenli değişkeni alınmıştır. Güvenli değişkeninin açıkladığı toplam varyans %6,7'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=13,041; s.d.=1-166; p<0,05). Daha sonra ikinci blokta korkulu değişkeni eklendiğinde açıklanan toplam varyans %11'e yükselmiştir ve bu anlamlı bir değerdir (F=11,322; s.d.=2-165; p<0,05). Üçüncü blokta güvenli ve korkulu değişkene kayıtsızlık değişkeni eklenmiştir. Bu üç değişkenin açıkladığı toplam varyans %10,6'dır ve bu anlamlı bir değerdir (F=7,572; s.d.=3-164; p<0,05). Son blokta saplantı değişkeni de eklendikten sonra açıklanan toplam varyans %12,3 olmuştur ve bu anlamlı bir değerdir (F=6,835; s.d.=4-163; p<0,05).

Çizelge 12. Seçeneklerin Niteliğine Yaş, Cinsiyet ve Çocuk Sayısının Etkisine İlişkin Regresyon Analizi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	β	St. Hata	β		
(Sabit)	2,537	,477		5,317	,000
Cinsiyet	,210	,219	,078	,958	,340
Yaş	,003	,013	,025	,252	,801
Çocuk Sayısı	-,237	,092	-,252	-2,569	,011

Bağımlı değişken: Seçeneklerin niteliğini değerlendirme

R=0,257 R²=0,066 Δ R²=,047 F=3,456 Sig=0,018

Cinsiyet, yaş ve çocuk sayısı birlikte, kişilerin ilişki istikrarının seçeneklerin niteliğini değerlendirme boyutunun yaklaşık %7'ini (F=3,456 p<0,05) açıklamaktadır. Çalışmanın bağımlı değişkeni olan seçeneklerin niteliğini değerlendirmeye çocuk sayısının anlamlı bir etkisinin olmasına rağmen cinsiyet ve yaşın anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Modele göre çocuk sayısının artması kişilerin seçeneklerin niteliğini değerlendirmelerini olumsuz olarak etkilemektedir.

Çizelge 13. İlişki İstikrarı Ölçeğinin Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Boyutunun Yordanması için Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

		B	Beta	R ²		Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı (s.d.)	F
1.blok	Güvenli	,414	,235	,184		,121	1,31762 (3-39)	2,39
	Kayıtsız	,777	,197					
	Saplantılı	-,222	-,089					
2.blok	Güvenli	,499	,283	,354		,225	1,23769 (7-35)	2,74
	Kayıtsız	,633	,161					
	Saplantılı	-,099	-,040					
	Arkadaşlık süresi	-,561	-,437					
	Flört süresi	,476	,423					
	Nişanlılık süresi	-,189	-,154					
	Evlilik süresi	,053	,033					
3.blok	Güvenli	,540	,306	,429		,251	1,21688 (10-32)	2,405
	Kayıtsız	,415	,105					
	Saplantılı	-,140	-,056					
	Arkadaşlık süresi	-,544	-,423					
	Flört süresi	,515	,458					
	Nişanlılık süresi	-,223	-,183					
	Evlilik süresi	-,056	-,035					
	Cinsiyet	,720	,259					
	Çocuk sayısı	,088	,068					
	Evlilik şekli	-,122	-,051					

Tabloda görüldüğü gibi ilişki doyumunu yordayan değişkenleri saptamak amacıyla denkleme önce dörtlü bağlama stilleri alınmıştır. Güvenli, kayıtsız, saplantılı değişkeninin açıkladığı toplam varyans %12,1'dir ve bu anlamlı bir değerdir (F=2,3935; s.d.=3-39; p<0,05). Daha sonra ikinci blokta beraberlik süreleri eklendiğinde açıklanan toplam varyans %22,5'dir ve bu

anamlı bir değerdir ($F=2,740$; s.d.=7-35; $p<0,05$). Üçüncü blokta cinsiyet, çocuk sayısı ve evlilik değişkeni eklenmiştir. Bu üç değişkenin açıkladığı toplam varyans %25,1'dir ve bu anamlı bir değerdir ($F=2,405$; s.d.=10-32; $p<0,05$).

3.7. İlişki İstikrarının Çiftlerin Beraberlik Sürelerine Göre Farklılık Analizleri

Çizelge 14. İlişki Doyumuna Göre Beraberlik Süresinin Farklılık Analizi Sonuçları

Evlilik Süresine Göre

Gruplar	Varyans Kaynağı	KT	s.d.	KO	f	P
5 yıl ve altı	Gruplar arası	8,108	2	4,054	2,730	,069
6 -15 yıl 16 yıl ve üzeri	Grup içi	197,542	133	1,485		

Tabloda görüldüğü gibi evlilik sürelerine göre ilişki doyumunu düzeyine ilişkin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kişilerin ilişki doyumunu düzeyleri arasında evlilik sürelerine göre anamlı bir farklılık bulunmamıştır ($f=2,730$ $p>0,05$).

Arkadaşlık Süresi

Eşi İle Arkadaşlık Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	35	4,8657	1,21509	,429	-1,684	58
2 yıl ve üzeri	25	5,3960	1,18444		-1,691	

Araştırmaya katılanların ilişki doyumları eşleri ile arkadaşlık sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermemektedir ($t=-1,684$ $p<0,05$)

Flört Süresine Göre

Eşi İle Flört Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	40	5,0075	1,12373	,498	-,485	80
2 yıl ve üzeri	42	5,1357	1,26043		-,487	

Araştırmaya katılanların ilişki doyumları eşleri ile arkadaşlık sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermemektedir ($t=-0,485$ $p<0,05$).

Nişanlılık Süresine Göre

Eşi İle Nişanlılık Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	85	5,0505	1,24250	,372	-1,684	115
2 yıl ve üzeri	32	5,4781	1,17301		-1,729	

Araştırmaya katılanların ilişki doyumları eşleri ile nişanlılık sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermemektedir ($t=-1,684$ $p<0,05$).

Çizelge 15. İlişki Yatırımına Göre Beraberlik Süresinin Farklılık Analizi Sonuçları

Evlilik Süresine Göre

Gruplar	Varyans Kaynağı	KT	s.d.	KO	f	P
5 yıl ve altı	Gruplar arası	1,323	2	,661	,584	,559
6 -15 yıl 16 yıl ve üzeri	Grup içi	151,876	134	1,133		

Tabloda görüldüğü gibi evlilik sürelerine göre ilişki yatırımı düzeyine ilişkin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kişilerin ilişki yatırımı düzeyleri arasında evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($f=0,584$ $p>0,05$).

Arkadaşlık Süresi

Eşi İle Arkadaşlık Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	35	4,2686	,94052	,971	-2,229	58
2 yıl ve üzeri	25	4,8200	,95088		-2,225	

Katılımcıların ilişki yatırımlarına ilişki görüşleri eşleri ile arkadaşlık sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermektedir ($t=-2,229$ $p<0,05$). Tablodaki test sonuçlarına göre arkadaşlık süresi 2 ve üzeri olan kişilerin ilişki yatırımlarına ilişkin görüşleri (Ortalama=4,8200), nişanlılık süresi 1 yıl ve daha az olan kişilere göre (Ortalama=4,2686) daha olumludur.

Flört Süresi

Eşi ile Flört Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	40	4,5075	,97964	,897	-1,1789	80
2 yıl ve üzeri	42	4,7619	,95712		-1,189	

Araştırmaya katılanların ilişki yatırımları eşleri ile flört sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermemektedir ($t=-1,1789$ $p<0,05$).

Nişanlılık Süresi

Eşi ile Nişanlılık Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	86	4,5651	,99946	,628	-2,599	116
2 yıl ve üzeri	32	5,0990	,97177		-2,632	

Katılımcıların ilişki yatırımlarına ilişki görüşleri eşleri ile nişanlılık sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermektedir ($t=-2,599$ $p<0,05$). Tablodaki test sonuçlarına göre nişanlılık süresi 2 ve üzeri olan kişilerin ilişki yatırımlarına ilişkin görüşleri (Ortalama=5,0990), nişanlılık süresi 1 yıl ve daha az olan kişilere göre (Ortalama=4,5651) daha olumludur.

Çizelge 16. Seçeneklerin Niteliğine Göre Beraberlik Sürelerinin Analizi Sonuçları

Evlilik Süresine Göre

Gruplar	Varyans Kaynağı	KT	s.d.	KO	f	P
5 yıl ve altı	Gruplar arası	5,881	2	2,941	1,737	,180
6 -15 yıl		225,211	133	1,693		
16 yıl ve üzeri						

Tabloda görüldüğü gibi evlilik sürelerine göre seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyine ilişkin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kişilerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyleri arasında evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($f=1,737$ $p>0,05$).

Arkadaşlık Süresi

Eşi İle Arkadaşlık Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	35	3,1613	1,41361	,333	1,861	
2 yıl ve üzeri	25	2,5080	1,23049		1,905	58

Araştırmaya katılanların seçeneklerin niteliklerini değerlendirmeleri eşleri ile arkadaşlık sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermemektedir ($t=1,861$ $p<0,05$).

Flört Süresi

Eşi İle Flört Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	39	2,7875	1,34900	,628	0,080	79
2 yıl ve üzeri	42	2,7627	1,41940		0,081	

Araştırmaya katılanların seçeneklerin niteliklerini değerlendirmeleri eşleri ile flört sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermemektedir ($t=0,080$ $p<0,05$).

Nişanlılık Süresi

Eşi İle Nişanlılık Süresi	N	Ortalama	St. Sapma	Anlamlılık	t	s.d.
1 yıl ve altı	85	2,6354	1,33572	,252	,842	115
2 yıl ve üzeri	32	2,4078	1,21111		,880	

Araştırmaya katılanların seçeneklerin niteliklerini değerlendirmeleri eşleri ile nişanlılık sürelerine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde önemli bir farklılık göstermemektedir ($t=0,842$ $p<0,05$).

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1.KORELASYON ANALİZLERİNE İLİŞKİN SONUÇLARIN TARTIŞILMASI

Bireylerin kaygıları yükseldikçe benzer oranda ilişkiden elde ettikleri doyuma artmakta ve aynı şekilde kaygı yükseldikçe ilişkilerine yatırım yapmakta gönülsüzleşmekte oldukları görülmüştür. Bu iki sonuçta beklendik bir neticedir. Kişilerin kaygısının yükselmesi ilişkilerine daha sıkı tutunmalarına dolayısıyla negatif yönleri değil, pozitif yönleri görmelerine yardımcı olmakla birlikte terk edilme korkuları da ilişki doyumunu pozitif yordamasına katkıda bulunmuş olabilir. Kaçınma davranışı sergileyen bireylerin ise ilişki doyumunu puanları yüksek çıkmıştır. Bu beklendik bir sonuç olmamakla birlikte seçtiğimiz örneklemin homojen bir grup olup, toplumun her kesiminden, farklı yaş ve görüşlere sahip çiftlerden oluştuğundan meydana geldiğini düşünmekteyiz.

Bireylerin sahip oldukları kaygı düzeyi öğrenim düzeyi arttıkça azalmaktadır. Bu bize akademik bilginin, bilişsel çarpıtmaları aza indirgeyerek, kişilerin ilişkileri içindeki gerek olumlu, gerek olumsuz durumları gerçekçi yorumlayabilme kabiliyetleri sahip olduklarını dolayısıyla kaygı yaratacak gerek dışı düşüncelerden uzak olduklarını düşündürmüştür.

Kayıtsız ve güvenli bağlanan bireylerin kaygı düzeyleri düşüktür. Dolayısıyla kaygısı az olan kişiler uzun vadeli ilişkilere girmekte kaygısı yüksek olan kişilere oranla daha kolay adım atarlar. Bu nedenledir ki kayıtsız ve güvenli bağlanan bireylerin nişanlılık süreleri diğer iki bağlanma stiline oranla daha kısadır.

Çocuk sayısı ve nişanlılık süresi uzadıkça bireylerin seçenekleri değerlendirmeleri azalmaktadır. Bu iki değişkende ilişki doyumunu pozitif yordayan değişkenler oldukları için, ilişkisinde yüksek doyum elde eden bir kişinin ilişkisine alternatif aramaması beklendik bir neticedir.

5.2.REGRESYON ANALİZLERİNE İLİŞKİN SONUÇLARIN TARTIŞILMASI

5.2.1. İlişki Doyumu'ndan Alınan Puanların Yordanmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

İlişkinin sürdürülmesinde ilişki istikrarı ölçeğinin önemli alt ölçeklerinden biri olan ilişkiden elde edilen doyum yordayan değişkenleri saptamak amacıyla aşamalı çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 5,6,7.'de gösterilmiştir.

Çizelge 5.'de görüldüğü üzere hem kadınlarda hem de erkeklerde ilişki doyumunu; güvenli, korkulu, saplantılı ve kaygılı bağlanma stili değişkenleri anlamlı olarak yordamaktadır. Bunlardan kayıtsız ve saplantılı bağlanma stili değişkenleri, ilişki doyumunu negatif olarak yordamaktadır. Yani, bu iki değişken ilişki doyumunu düşürmektedir. Güvenli ve korkulu bağlanma stiline sahip bireylerin ilişki doyumları yüksek iken, kayıtsız ve saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin ilişki doyumu diğer iki stile göre düşüktür. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin ilişki doyumunun yüksek çıkıyor olması, literatürle örtüşen bir sonuçtur. Ancak korkulu bağlanma stiline sahip bireylerin ilişkilerden yüksek ve saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin düşük doyum elde ettiklerine dair bir bulguya rastlanmamıştır.

Çizelge 6.'da ifade edildiği gibi, çalışmanın bağımlı değişkeni olan ilişki doyumuna yaş ve çocuk sayısının anlamlı bir etkisinin olmasına rağmen cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Modele göre yaşın artması kişilerin ilişki doyumlarını azaltırken, çocuk sayısının artması kişilerin ilişki doyumlarını artırmaktadır. Sonuçlar beklentileri karşılamaktadır.

Son olarak çizelge 7.'de görüldüğü gibi ilişki doyumunu; güvenli bağlanma stili, kayıtsız bağlanma stili, saplantılı bağlanma stili, arkadaşlık süresi, flört süresi, nişanlılık süresi, evlilik süresi, cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik şekli değişkenleri yordamaktadır. Bunlardan güvenli bağlanma stili, flört süresi, evlilik süresi ve cinsiyet değişkenleri, ilişki doyumunu negatif olarak yordamaktadır.

5.2.2. İlişki Yatırımı'ndan Alınan Puanların Yordanmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

İlişkinin sürdürülmesinde ilişki istikrarı ölçeğinin önemli alt ölçeklerinden biri olan ilişki yatırımını yordayan değişkenleri saptamak amacıyla aşamalı çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 8,9,10.'de gösterilmiştir.

Çizelge 8.'de görüldüğü üzere hem kadınlarda hem de erkeklerde ilişki yatırımını; güvenli, korkulu, saplantılı ve kaygılı bağlanma stili değişkenleri anlamlı olarak yordamaktadır. Bunlardan kayıtsız ve saplantılı bağlanma stili değişkenleri, ilişki yatırımını negatif olarak yordamaktadır. Yani, bu iki değişken ilişki doyumunu düşürmektedir. Güvenli ve korkulu bağlanma stiline sahip bireylerin ilişki doyumları yüksek iken, kayıtsız ve saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin ilişki doyumu diğer iki stile göre düşüktür. Güvenli bağlanma stiline

sahip bireylerin ilişki doyumunun yüksek çıkıyor olması, literatürle örtüşen bir sonuçtur. Ancak korkulu bağlanma stiline sahip bireylerin ilişkilerden yüksek ve saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin düşük doyum elde ettiklerine dair bir bulguya rastlanmamıştır.

Çizelge 9.'da ifade edildiği gibi, çalışmanın bağımlı değişkeni olan ilişki yatırımını yaş ve çocuk sayısı değişkenleri tarafından yordanamamaktadır.

Son olarak çizelge 10.'de görüldüğü gibi ilişki doyumunu; güvenli bağlanma stili, kayıtsız bağlanma stili, saplantılı bağlanma stili, arkadaşlık süresi, flört süresi, nişanlılık süresi, evlilik süresi, cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik şekli değişkenleri yordamaktadır. Bunlardan güvenli bağlanma stili, flört süresi, evlilik süresi ve cinsiyet değişkenleri, ilişki doyumunu negatif olarak yordamaktadır.

5.2.3. Seçeneklerin Niteliğinin Değerlendirilmesi'ndan Alınan Puanların Yordanmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

İlişkinin sürdürülmesinde ilişki istikrarı ölçeğinin önemli alt ölçeklerinden biri olan seçeneklerin değerlendirilmesini yordayan değişkenleri saptamak amacıyla aşamalı çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Çizelge 11, 12, 13.'de gösterilmiştir.

Çizelge 11.'de görüldüğü üzere hem kadınlarda hem de erkeklerde ilişki doyumunu; güvenli, korkulu, saplantılı ve kaygılı bağlanma stili değişkenleri anlamlı olarak yordamaktadır. Bunlardan güvenli ve korkulu bağlanma stili değişkenleri, ilişki doyumunu negatif olarak yordamaktadır. Yani, bu iki değişken ilişki doyumunu düşürmektedir. Saplantılı ve kayıtsız bağlanma stiline sahip bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirmeleri yüksek iken, güvenli ve korkulu bağlanma stiline sahip bireylerin ilişki doyumu diğer iki stile göre düşüktür. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirmeleri ile ilgili puanlarının düşük çıkıyor olması, literatürle örtüşen bir sonuçtur. Ancak korkulu bağlanma stiline sahip bireylerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme konusunda yüksek puan almaları beklenmekteydi. Aynı şekilde ve saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin yüksek puan alması beklentilerle örtüşmemektedir.

Çizelge 12.'de ifade edildiği gibi, çalışmanın bağımlı değişkeni olan seçeneklerin niteliğini değerlendirmeye çocuk sayısının anlamlı bir etkisinin olmasına rağmen cinsiyet ve yaşın

anamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Modele göre çocuk sayısının artması kişilerin seçeneklerin niteliğini değerlendirmelerini olumsuz olarak etkilemektedir.

Son olarak çizelge 13.'de görüldüğü gibi ilişki doyumunu; güvenli bağlanma stili, kayıtsız bağlanma stili, saplantılı bağlanma stili, arkadaşlık süresi, flört süresi, nişanlılık süresi, evlilik süresi, cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik şekli değişkenleri yordamaktadır. Bunlardan saplantılı bağlanma stili, nişanlılık süresi ve de evlilik süresi seçenekleri değerlendirmeyi negatif olarak yordamaktadır.

5.3.ÇİFTLERİN BERABERLİK SÜRELERİNE İLİŞKİN BULGULARIN TARTIŞILMASI

Çizelge 14.' de görüldüğü gibi evlilik, arkadaşlık, nişanlılık, flört sürelerine göre ilişki doyumu düzeyine ilişkin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kişilerin ilişki doyumu düzeyleri arasında bahsi geçen bu değişkenlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Çizelge 15.' de görüldüğü gibi evlilik sürelerine göre ilişki yatırımı düzeyine ilişkin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kişilerin ilişki doyumu düzeyleri arasında evlilik süresine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca flört sürelerine göre ilişki yatırımı düzeyine ilişkin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kişilerin ilişki yatırımı düzeyleri arasında flört süresine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak çizelgedeki test sonuçlarına göre arkadaşlık süresi 2 ve üzeri olan kişilerin ilişki yatırımlarına ilişkin görüşleri, nişanlılık süresi 1 yıl ve daha az olan kişilere göre daha olumludur. Son olarak katılımcıların ilişki yatırımlarına ilişkin görüşleri eşleri ile nişanlılık sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çizelgeye göre nişanlılık süresi 2 ve üzeri olan kişilerin ilişki yatırımlarına ilişkin görüşleri, nişanlılık süresi 1 yıl ve daha az olan kişilere göre daha olumludur.

Çizelge 16.' de görüldüğü gibi evlilik, arkadaşlık, nişanlılık, flört sürelerine göre seçeneklerin niteliğinin değerlendirilmesi düzeyine ilişkin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kişilerin seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyleri arasında bahsi geçen bu değişkenlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.1. SINIRLILIKLAR

1. Araştırmadaki örneklem Ankara ve İstanbul ilinde yaşayan 170 yetişkini içermektedir.
2. Araştırma incelenen bağlanma stilleri, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ile sınırlıdır.
3. Araştırmada incelenen ilişki istikrarı, İlişki İstikrarı Ölçeği ile sınırlıdır.

4.2. SAYILTILAR

1. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, bağlanma stillerini ölçme niteliğindedir.
2. İlişki İstikrarı Ölçeği, ilişki istikrarını ölçecek niteliktedir.
3. Araştırmaya katılan yetişkinler, kendilerine sorulan soruları içtenlikle yanıtlamışlardır.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, M. D. S. (1989). "Attachments Beyond Infancy". *American Psychologist*, 44, (4), 709-716.
- Bahadır, Ş. (2006). *Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, çatışma çözme stratejileri ve olumsuz duygudurumunu düzenleme arasındaki ilişki*. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L.M., (1991). "Attachment Styles Among Young Adults: A Test Of A Four-Category Model", *Journal Of Personality And Social Psychology*, 61, 226
- Bowlby, J. (1951). *Maternal care and mental health*, Geneva: World Health Organization
- Bowlby J. (2005). *Sevgi Bağlarının Kurulması ve Bozulması*. M. Kamer (Çev.) İstanbul Psikoterapi Enstitüsü Yayınları.
- Bowlby J. (2012a). *Bağlanma ve Kaybetme 1. Bağlanma*. T.,V. Soylu (Çev.) İstanbul: Pinhan Yayınları.
- Bowlby J. (2012b). *Güvenli Bir Dayanak*. S. Güneri (Çev.) İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Yayınları
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and loss: Vol. 1. Attachment (2nd ed.)*. New York: Basic Books.
- Le, B., & Agnew, C. (2003). Commitment and its theorized determinants: A meta- analysis of the investment model. *Personal Relationships*, 10, 37-57
- Bretherton I (1992): The Origins Of Attachment Theory: John Bowlby And Mary Ainsworth. *Dev Psychol* 28: 759-775.
- Buğa, D. (2009). *Yakın ilişkilerde istikrar: bağlanma stilleri ve toplumsal cinsiyet rolleri açısından bir karşılaştırma*. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Büyükşahin, A. (2006). *Yakın ilişkilerde bağlanım: yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkiyel değişkenler yönünden incelenmesi*. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Büyükşahin, A., Hasta, D., ve Hovardaoğlu, S. (2005). *İlişki İstikrarı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16), 25-37.

- Colins, N. L. (1996). "Working Models of Attachment: Implications for Explanation, Emotion and Behavior". *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(4), 810-832.
- Colins, N. L., & Read, S.J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 644-663.
- Çavuşoğlu, Z. Ş. (2011). Bağlanma stillerinin evlilik uyumu ve aldatma eğilimi arasındaki ilişki. İstanbul: Maltepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Feeney, J.A. (1999). Adult Attachment, Emotional Control, And Marital Satisfaction. *Personal Relationships*, 6, 169-185.
- Feeney, J. - Noller, P. (2002). "Attachment Marital Interaction and Relationship Satisfaction: A Dairy Study". *Journal of Personal Relationship*, 9, 39-55.
- Fraley, R.C. ve Shaver, P.R. (2000). Adult Romantic Attachment: Theoretical Developments, Emerging Controversies, and Unanswered Questions. *Review of General Psychology*, 4 (2), 132-154.
- Fricker, J. (2006). *Predicting infidelity: The role of attachment styles, love styles and, the investment model*. Unpublished Doctoral Thesis. Swinburne University of Technology, Australia.
- Gündoğan, M. (2015). Eşlerin bağlanma tarzları ile çift uyum düzeyi arasındaki ilişkinin araştırılması. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi. Tıp Fakültesi Tıpta Uzmanlık Tezi.
- Halat, M. I. (2009). Yakın ilişkilerde istikrar: bağlanma stilleri ve toplumsal cinsiyet rolleri açısından bir karşılaştırma. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Hazan, C. ve Shaver, P. R. (1987). Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52 (3), 511-524.
- Hazan, C., & Shaver, P.R. (1994). Attachment and an organizational framework for research on close relationships, *Psychological Inquiry*, 51-22.
- Işinsu, M. (2003). İkili ilişki biçimi ve süresi ile bağlanma stilleri arasındaki bağlantılar. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

- Karandashev, V., Benton, M., Edwards, C. ve Wolters, V. (2012). Development of Attachment in Romantic Relationship of Young Adults with Different Love Styles. *Interporsona*, 6, 1-22.
- Keser, C. (2006). Annenin bağlanma düzeyi ve çocuk yetiştirme sürecinin çocuğun bağlanma düzeyine etkisi. Bursa: Uludağ Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Kirkpatrick, L.A., & Davis, K.E. (1994). Attachment style, gender, and relationship stability: A longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 502-512.
- Rusbult, C. E. (1983). A Longitudinal test of the investment model- the development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45 (1), 101-117.
- Rusbult, C. E., & Van Lange, P. A. M. (2003). Interdependence, interaction, and relationships. *Annual Review of Psychology*, 54, 351 - 375.
- Rusbult, C. E., Martz, J. M., & Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5, 357-391.
- Sarı, T. (2012). Evli bireylerin ebeveyn algıları, otomatik düşünceleri ve bağlanma stillerinin evlilik doyumu ile ilişkisi. İstanbul: Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., & Uysal A. (2005). Yetişkin Bağlanma Boyutları İçin Yeni Bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örnekleminde Psikometrik Açıdan Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8, 1-11.
- Şen, S. (2007). Anneanne anne bebek bağlanmasının incelenmesi. İzmir: Ege Üniversitesi. Sağlık Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Schaffer, H.R., Emerson, P.E. (1964). The development of social attachment in infancy. *Monographs of the Society for Research in Child Development*
- Simpson Ja, Rholes Ws, Campbell L Ve Ark. (2003). Adult attachment, The Transition To Parenthood, And Depressive Symptoms. *J Pers Soc Psychol*, 84:1172-1187

- Sümer, N. (2006) Yetişkin Bağlanma Ölçeklerinin Kategoriler Ve Boyutlar Düzeyinde Karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21, 1-22
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemini Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43), 71-106
- Tanış, İ. Z. (2014). Yetişkinlerde bağlanma stilleri ve öfke tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi. İstanbul: Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Taycan, S., Kuruoğlu, A. (2014). Evlilik Uyumu ile Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 25(1), 9-18.
- Tutarel-Kışlak Ş, Çavuşoğlu Ş, (2006). Evlilik Uyumu, Bağlanma Biçimleri, Yüklemeler Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler. *Aile Ve Toplum. Eğitim- Kültür Ve Araştırma Dergisi* 9:61-69
- Pietromonaco, P.& Barrett, L. (2000). “The Internal Working Models Concepts:What do you Really Know about the Self in Relation to Others”,*Review of General Psychology*, 4 (2), 155-175
- Uluyol, F. M. (2014). Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişilerarası şemalar ve evlilik sorunlarıyla bala çıkabilme düzeylerinin arasındaki ilişkiler. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

EKLER

EK 1: Demografik Bilgi Formu

Bu araştırma bağlanma stillerinin evlilikte ilişki istikrarı üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yapılmaktadır. Ankette yer alan soruları şu anda birlikte olduğunuz kişi ile olan ilişkinizi düşünerek yanıtlayınız. Anketin geçerli olması için lütfen soruların tümünü yanıtladığınızdan emin olunuz. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

Yaşınız:

Öğrenim Durumunuz:

Okur-Yazar ()

İlkokul mezunu ()

Ortaokul mezunu ()

Lise mezunu ()

Üniversite mezunu ()

Yüksek lisans/doktora ()

Kaç çocuğunuz var?

Yok () 1 () 2 () 3 () 4 () 5 ()

Evde kimlerle yaşıyorsunuz?

Geniş aile () Çekirdek aile ()

Eşinizle beraberlik sürelerinizi aşağıdaki seçeneklerin karşısına yazınız:

Arkadaşlık süresi: _____

Flört süresi: _____

Nişanlılık süresi: _____

Evlilik süresi: _____

Evlilik şekliniz aşağıdakilerden hangisidir?

Görücü usulü (Hiç birbirini tanımadan) () Birisinin tanıştırmasıyla () Tanışarak ()

Bu sizin ilk evliliğiniz mi?

Evet () Hayır ()

Yukarıdaki soruya cevabınız hayır ise daha önceki evlilik sayısını belirtiniz.

1 () 2 () 3 () 4 () 5 ()

EK 2: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (II)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilintilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile eşiniz kastedilmektedir. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılarındaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7
Hiç Kararsızım/ Tamamen
katılmıyorum fikrim yok
katılıyorum

1. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim	1	2	3	4	5	6	7
2. Terk edilmekten korkarım	1	2	3	4	5	6	7
3. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olmak konusunda çok rahatımdır	1	2	3	4	5	6	7
4. İlişkilerim konusunda çok kaygılıyım	1	2	3	4	5	6	7
5. Birlikte olduğum kişi bana yakınlaşmaya başlar başlamaz kendimi geri çekiyorum	1	2	3	4	5	6	7

6. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim kadar umursadığım kadar umursamayacaklarından endişelenirim	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişi çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım	1	2	3	4	5	6	7
8. Birlikte olduğum kişiyi kaybedeceğim diye çok kaygılanırım	1	2	3	4	5	6	7
9. Birlikte olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem	1	2	3	4	5	6	7
10.Genellikle, birlikte olduğum kişinin benim için hissettiklerinin, benim onun için hissettiklerim kadar güçlü olmasını arzu ederim	1	2	3	4	5	6	7
11.Birlikte olduğum kişiye yakın olmak isterim, ama sürekli kendimi geri çekerim	1	2	3	4	5	6	7
12.Genellikle birlikte olduğum kişiyle tamamen bütünleşmek isterim ve bu bazen onları korkutup benden uzaklaştırır	1	2	3	4	5	6	7
13.Birlikte olduğum kişilerin benimle çok yakınlaşması beni gerginleştirir	1	2	3	4	5	6	7
14.Yalnız kalmaktan endişelenirim	1	2	3	4	5	6	7
15.Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda oldukça rahatımdır	1	2	3	4	5	6	7
16.Çok yakın olma arzum bazen insanları korkutup uzaklaştırır	1	2	3	4	5	6	7
17.Birlikte olduğum kişiyle çok yakınlaşmaktan kaçınmaya çalışırım	1	2	3	4	5	6	7

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Hiç Kararsızım/ Tamamen
katılmıyorum fikrim yok
katılıyorum

18. Birlikte olduğum kişi tarafından sevildiğimin sürekli ifade edilmesine gereksinim duyarım	1	2	3	4	5	6	7
19. Birlikte olduğum kişiyle kolaylıkla yakınlaşabilirim	1	2	3	4	5	6	7
20. Birlikte olduğum kişileri bazen daha fazla duygu ve bağlılık göstermeleri için zorladığımı hissedirim	1	2	3	4	5	6	7
21. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım	1	2	3	4	5	6	7
22. Terk edilmekten pek korkmam	1	2	3	4	5	6	7
23. Birlikte olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim	1	2	3	4	5	6	7
24. Birlikte olduğum kişinin bana ilgi göstermesini sağlayamazsam üzülür ya da kızarım	1	2	3	4	5	6	7
25. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım	1	2	3	4	5	6	7
26. Birlikte olduğum kişinin bana istediğim kadar yakın olmadığını düşünürüm	1	2	3	4	5	6	7
27. Sorunlarımı ve kaygılarımı genellikle birlikte olduğum kişiyle tartışırım	1	2	3	4	5	6	7
28. Bir ilişkide olmadığım zaman kendimi biraz kaygılı ve güvensiz hissedirim	1	2	3	4	5	6	7
29. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanmakta rahatımdır	1	2	3	4	5	6	7
30. Birlikte olduğum kişi istediğim kadar yakınımda olmadığında kendimi engellenmiş hissedirim	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişilerden teselli, öğüt ya da yardım istemekten rahatsız olmam	1	2	3	4	5	6	7
32. İhtiyaç duyduğumda, birlikte olduğum kişiye ulaşamazsam kendimi engellenmiş hissedirim	1	2	3	4	5	6	7

33. İhtiyacım olduğunda birlikte olduğum kişiden yardım istemek işe yarar	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiler beni onaylamadıkları zaman kendimi gerçekten kötü hissedirim	1	2	3	4	5	6	7
35. Rahatlama ve güvencenin yanı sıra birçok şey için birlikte olduğum kişiyi ararım	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi benden ayrı zaman geçirdiğinde üzülürüm	1	2	3	4	5	6	7

EK 3: İlişki İstikrarı Ölçeği

Bu ölçek duygusal ilişkilerinize ilişkin duygu ve düşüncelerinizi belirlemek amacıyla uygulanmaktadır. Bu ölçek eşiniz ile sizin aranızdaki duygu ve düşüncelerinizi belirlemek amacıyla uygulanmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler sadece araştırma amacına yönelik olarak kullanılacaktır.

I. İlişki Doyumu

Eşiniz ile Şu anki yakın ilişkinizi göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerden her birine ne derece katıldığınızı belirtiniz. Sorulardaki “Birlikte olduğunuz kişi” olarak “eşiniz” ifade edilmektedir.

1)

	Tamamen yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) Birlikte olduğum kişi, kişisel düşünceleri, sırları paylaşma gibi yakınlık gereksinimlerimi karşılıyor.				
b) Birlikte olduğum kişi beraberce bir şeyler yapma, beraber olmaktan keyif alma gibi arkadaşlık gereksinimlerimi karşılıyor.				

c) Birlikte olduğum kişi el ele tutuşma, öpüşme gibi cinsel gereksinimlerimi karşılıyor.				
d) Birlikte olduğum kişi istikrarlı bir ilişki içinde güvende ve rahat hissetme gereksinimlerimi karşılıyor.				
e) Birlikte olduğum kişi duygusal olarak bağlı hissetme, o iyi hissettiğinde kendimi iyi hissetmem gibi gereksinimlerimi karşılıyor.				

2) İlişkimiz benim için doyum verici.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

3) İlişkim başkalarının ilişkilerinden çok daha iyi

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

4) İlişkim ideal bir ilişkiye yakındır.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

5) İlişkimiz beni çok mutlu ediyor.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

- 6) İlişkimiz yakınlık, arkadaşlık vb. gereksinimlerimi karşılama açısından oldukça başarılı.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla doğru

II. Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme

Lütfen bir başkasıyla beraber olduğunuzu varsayın ve sizce bu kişi gereksinimleriniz ne oranda karşıladı, tahminlerinizi göz önüne alarak aşağıdaki ifadelerin her birine ne derece katıldığınızı belirtiniz.

1)

	Tamamen yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) Kişisel düşünceleri, sırları paylaşma gibi yakınlık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
b) Birlikte bir şeyler yapma, birbirinin varlığından keyif alma gibi arkadaşlık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
c) El ele tutuşma, öpüşme gibi cinsel gereksinimlerim bir başkasıyla				

beraber olsam da karşılanabilir.				
d) İstikrarlı bir ilişkide güvende ve rahat hissetme gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
e) Duygusal olarak bağlanmış hissetme, bir başkası iyi hissettiğinde iyi hissetme gibi duygusal bağlılık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				

2) Birlikte olduğum kişi dışında bana çok çekici gelen insanlar var.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

3) Bir başkasıyla flört etme, kendi kendime ya da arkadaşlarımla zaman geçirmek gibi seçeneklerim de var.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

4) Birlikte olduğum kişiyle çıkmıyor olsaydım, bir şey değişmezdi- çekici bir başka kişi bulabilirdim.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

5) Bir başkasıyla flört etme, kendi kendime ya da arkadaşlarımla zaman geçirmek bana oldukça çekici geliyor.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

7) Yakınlık, arkadaşlık gibi gereksinimlerim bir başka ilişkide de kolaylıkla karşılanabilir.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Tamamen yanlış

Tamamıyla doğru

III. İlişki Yatırımı

Şu andaki ilişkinizi (evliliğinizi) göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerin her birine ne derecede katıldığınızı belirtiniz.

1)

	Tamamen yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) İlişkimiz için çok fazla yatırım yaptım.				
b) Birlikte olduğum kişiye, sırlarım gibi pek çok özel şey anlatmaktayım.				
c) Birlikte olduğum kişi ve ben birlikte, yeri doldurulması güç bir entelektüel yaşama sahibiz.				
d) Bireysel kimlik duygum yani kim olduğum birlikte olduğum kişi ve ilişkimizle bağlantılı.				
e) Birlikte olduğum kişi ve ben pek çok anıyı paylaşıyoruz.				

- 2) İlişkimize öyle çok yatırım yaptım ki, eğer bu ilişki sona erecek olursa çok şey kaybetmiş olurum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla doğru

- 3) Boş zaman etkinlikleri gibi yaşamımın pek çok yönü, şu anda birlikte olduğum kişiye çok fazla bağlı ve eğer ayrılacak olursak bunların hepsini kaybederim.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla doğru

- 4) İlişkimize çok fazla bağılandığımı ve bu ilişkiye çok şey verdiğimi hissediyorum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla doğru

- 5) Birlikte olduğum kişiyle ayrılmamız, aile ve arkadaşlarımla olan ilişkilerimi olumsuz etkiler.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla doğru

- 6) Başkalarının ilişkileriyle karşılaştırılırsa, ben ilişkiye oldukça fazla yatırım yapmaktayım.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla doğru